

V soboto in
nedeljo v Bohinju

II. zbor gorenj- skih ak- tivistov

Priljubljeni odbori pri občinskih konferencah SZDL na Gorenjskem še vedno zbirajo prijave za II. zbor gorenjskih aktivistov v Bohinju. Kot smo že pisali, se bodo tokrat na zboru srečali tudi borci jeseniško-bohinjskega odreda.

Bogat program srečanja oziroma zbora se bo začel že v soboto, ko bo ob 17. uri pred hotelom Jezero promenade koncert godbe na pihala iz Lesc. Uro za tem bo jeseniško-bohinjski odred izvedel napad na most pri sv. Janezu. Potem pa bo ob 19. uri Pod skalco partizanski miting, na katerem bodo sodelovali borci jeseniško-bohinjskega odreda, igralska skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, moška zbor iz Kroke in Radovljice in godba na pihala iz Lesc. Hkrati pa bodo zvečer po vsej Gorenjski zagoreli kresovi.

Slovesnosti na II. zboru gorenjskih aktivistov se bodo začele v nedeljo, ko bo ob 9. uri zbor jeseniško-bohinjskega odreda v Ukancu. Pol ure pred začetkom zborovanja bo v Ukancu godba na pihala iz Gorij pripravila koncert, ob 10. uri pa bodo podelili domičilno listino pokrajinskemu komiteju KPS za Gorenjsko in celotnemu pokrajinskemu aktivu OF. Potem bo govoril podpredsednik zvezne skupščine dr. Marijan Breclj. V kulturnem programu pa bodo nastopili združeni pevski zbori ZKPO Radovljica, godba na pihala iz Gorij in recitatorji. Po 11. uri se bo v Ukancu nadaljevalo tovariško srečanje aktivistov, borcev in občanov Gorenjske.

Predstavniki pripravljalnega odbora so nam povedali, da pričakujejo, da se bodo II. zbora gorenjskih aktivistov v nedeljo dopoldne udeležili tudi Miha Marinko, Franc Leskošek, Janko Rudolf, Vinko Hafner, Janez Vipotnik, Franc Popit, Vida Tomšič, Marijan Rožič in drugi gostje.

Napovedujejo, da se bo na tej osrednji gorenjski slovesnosti v počastitev 25. obletnice osvoboditve zbralo okrog 8 tisoč aktivistov, ki so med vojno organizirano politično delovali, in povojnih aktivistov različnih družbenopolitičnih organizacij. Vabijo pa tudi prebivalce Gorenjske in mladino.

A. Z.

Dušan Horjak, glavni direktor Tekstilindusa

KRANJ, 1. septembra — Na današnji seji je delavski svet Tekstilindusa imenoval za novega direktorja podjetja Dušana Horjaka, ki je bil doslej generalni direktor poslovnega združenja tekstilne industrije Slovenije. To variš Horjak je bil že pred leti (1958—1962) glavni direktor Tiskarne oziroma kasneje združenega podjetja Tekstilindus.

mešanica kav
EKSTRA

**VSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA**

Prvikrat v šolo — danes še z mamico. — Foto: F. Perdan

KRANJ

Po poletnih počitnicah se bosta jutri (četrtek) popoldne v Kranju sestala oba zbora občinske skupščine. Razpravljala bosta o polletni realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov občine za letošnje in o spremembi odloka o zazidalnem načrtu za stanovanjsko sosesko S-4 Klanec.

Pred sejo obeh zborov se bo najprej sestal zbor delovnih skupnosti, ki bo obravnaval verifikacijo mandata na novo izvoljenega odbornika v vodilni enoti Central. Takoj za tem pa bo seja volilnega telesa kranjske občine za nadomestne volitve poslanca gospodarskega zbora republiške skupščine. Volilno telo sestavljajo odborniki in delegati delovnih skupnosti na področju gospodarstva, kulture in prosvete ter zdravstva in socialnega varstva, izvoljeni na zborih delovnih skupnosti. — Za izvolitev poslanca se bo ta dan sestalo tudi volilno telo v trziški občini. Po zakonitem postopku sta se kot kandidata za poslanca uveljavila Stane Mešič in inž. Miro Repič, oba iz trziške občine. 27. volilna enota, v kateri bodo jutri na nadomestnih volitvah izvolili poslanca gospodarskega zbora slovenske skupščine, zajema del gospodarskih organizacij v kranjski in gospodarske organizacije v trziški občini.

A. Z.

V nedeljo se je vrnila iz pobratenega francoskega mesta La Ciotat na Azurni obali skupina tridesetih kranjskih mladink in mladincev, ki so bili tri tedne gostje prijateljskega francoskega mesta. Skupino je vodil predsednik občinske konference SZDL Kranj Tone Volčič.

-jk

Mladina iz Bitenja pri Kranju si že nekaj časa prizadeva dobiti svoj prostor, nekakšen klub, v katerem bi lahko razvijala družbenopolitično in kulturno življenje. Predsednik mladinskega aktiva Miro Debevc nam je povedal, da računajo na prostor v gasilskem domu, vendar je še vse odvisno od dogovora z gasilci in drugimi organizacijami.

-jk

RADOVLJICA

V okviru praznika krajevne skupnosti Gorje je v petek zvečer godba na pihala Gorje v taboru v Krnici pripravila vojakom, ki pomagajo obnavljati poključno cesto, koncert. Pred koncertom pa je predsednik krajevne skupnosti Matevž Bizjak predstavil vojakom Gorje med vojno in po njej.

Slovesnosti ob krajevnem prazniku pa so bile v Gorjah v soboto, ko je bila v avli osnovne šole slavnostna seja krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Takoj za tem je bila komemoracija na pokopališču padlih borcev. Po slavnostnem delu v šoli in na pokopališču pa so se predstavniki krajevnih in občinskih družbenopolitičnih organizacij in različnih ustanov iz radovljiske občine zbrali pred staro osnovno šolo. V njej so odprli vzgojno-varstveno ustanovo za petdeset otrok. Godba na pihala je imela nato tudi promenadni koncert.

A. Z.

ŠKOFJA LOKA

Jutri, v četrtek, 3. septembra, ob 16.30 bo v Škofji Loki peta razširjena seja komiteja občinske konference ZK. Dnevni red obsega štiri točke: razprava o realizaciji sklepov VII. seje

CK ZKS in dogovor o akcijah (gre za ukrep, ki naj bi pospešil rast ter preosnovo ZK), razprava o evidentiranju kandidatov za konferenco ZKJ, predlog vsebinskega in finančnega programa družbenega izobraževanja (pretres seznama tem, ki jih je pripravila delavska univerza) ter razno. O seji bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

(-lg)

TRŽIČ

V četrtek bodo po počitnicah začeli z delom tudi občinski odborniki v Trziču. Pred sejo skupščine bo seja volilnega telesa občine Trzič za nadomestne volitve poslanca gospodarskega zbora skupščine SR Slovenije. Oba kandidata za poslansko mesto Staneta Mešiča in inž. Mira Repiča smo bralcem že predstavili v sobotni številki.

Na prvi jesenski seji občinske skupščine Trzič bodo odborniki pretresali poročilo o izvršitvi proračuna, skladov in sredstev občine Trzič za prvo polletje 1970 ter o najetju premoščenega posojila iz bančnih sredstev za odkup stavb, ki so predvidene za rušenje zaradi gradnje avtobusne postaje v Trziču. Na seji bodo odborniki spet načeli neprijetno zadevo, ki so jo preložili pred počitnicami. Odločiti se bodo morali, ali lahko na podlagi dokumentacije živilskega kombinata Žito iz Ljubljane pristanejo na povišanje cene kruha. Zito predlaga, naj bi bila cena črnemu kruhu 1,60 dinarjev, belemu pa na 2,40 dinarjev oziroma se odločijo za prosto oblikovanje cen.

-ok

Alojz Jelenc - 50-letnik

Pred nedavnim je slavil 50-letnico rezervni kapetan Alojz Jelenc-Helidor. Rodil se je na Prezrenjah kot otrok kmečke družine. Osnovno šolo je končal na Ovslih. Potem se je izučil za mizarja in do 1943. leta delal v jeseniški železarni.

Maja 1943 je odšel v partizane v Jelovski bataljon. Njegov odhod pa je bil precej nenavaden. Prav na dan odhoda ga je prišlo aretirat šest nemških žandarjev. Ušel jim je in Nemci so v zameno zanj vzeli za talca njegovo sestro in brata. Toda Alojz jih je ukanil. Napisal je poslovljno pismo, da je napravil samomor v Savi. Ker so Nemci nekaj dni po tem pri Kranju res našli v Savi že razpadajoče truplo, so bili prepričani, da so našli Alojza Jelenca, zato so od tedaj domače pustili pri miru.

Jelenc pa je bil kmalu iz Jelovskega bataljona premeščen v Serčerjevo brigado. Udeležil se je pohoda XIV.

divizije na Stajersko in bil kot komandir čete februarja 1944 ranjen v Baškem Kozjaku pri Belih vodah. Po okrevanju je bil do konca vojne v komandi mesta Kranj.

Po vojni je Alojz Jelenc sodeloval v različnih družbenopolitičnih organizacijah, že deset let pa je tudi predsednik krajevne organizacije zveze borcev v Podnartu. — Ob letošnjem jubileju se tudi mi pridružujemo čestitkam njegovih tovarišev.

Pred približno mesecem dni je tovarna prešitih odev in tapetništvo Odeja iz Škofje Loke odprla novo skladišče za surovine in gotove izdelke na Trati. Skladišče ima 1890 kvadratnih metrov notranje površine. V načrtu imajo tudi gradnjo nove proizvodne hale, stavbe za upravo. (lb) — Foto: E. Perdan

**Varčujmo
za šolanje
naših otrok**

**pri
Gorenjski
kreditni
banki**

Sorica vabi

Za Groharjeve rojake kmečki turizem že zdavnaj ni več samo vizija lepe (in donosne) prihodnosti

Menda ga ni Slovenca, ki bi ne vedel, kdo in kaj je bil Ivan Grohar. O velikem mojstru čopca, o prvaku naše impresionalistične šole, so učeni moške napisali precej razprav in študij. Čeprav v marsičem različne, je vsem skupna ugotovitev, da njegove podobe izžarevajo nenavadno mehko, mehko barv in oblik, kakršno najdete edinole v okolici Sorice, Groharjevega rojstnega kraja. Dolga leta sta se srce in duša mladega Ivana opijala z nežnim zelenjem, ki zgodaj spomladaj pregrene valovito sosesčino vasi ob izviru selške Sore, s pohotnostjo zrelega poletja ter z zlatorumenim sijajem umirajoče jeseni, da bi nazadnje, obogatena in zvrhana neizkričanih vtisov, to bogastvo začela prenašati na platno. Karkoli že prikazujejo slike, iz njih vedno odseva milna polj, travnikov in gričev, prilepljenih k vznožju Soriške planine. Kakor močan magnet so, ki zmeraj znova privablja poglede in ki človeka sili, da spet in spet strmi vanje.

Prav tako emotivna kot Groharjeve stvaritve je seveda tudi pokrajina, v kateri so se le-te oplajale. Ni čudno, da že desetletja privablja obiskovalce, večinoma tuje. Danes vsepovsod razpravljamo o kmečkem turizmu, novi formuli, ki bo sčasoma gotovo postala resničnost. Da domneva ni brez osnove, dokazuje ravno primer Sorice. Vasica je namreč, vsaj kar zadeva kmečki turizem, za dolg korak pred ostalo Gorenjsko. Čeprav ni nikakr idealen model bodočih središč, bi se ob njej lahko marsikaj naučili. Ko sem jo pred dnevi obiskal, želeč preveriti, ali so domačije zares polne inozemcev, mi je predsednik tamkajšnjega turističnega društva Nace Frelih rade volje postregel s podatki.

»Resnično, v poletnih mesecih so turisti, zlasti Italijani, Nemci in Holanci, pri nas nekaj čisto običajnega. Prihajajo z družinami ali posamič (lovci). Vseč jim je slikovitost in odprtost sveta, sončna lega, svež zrak ter popoln mir. Prevladujejo stalni gostje, večinoma petični urad-

ti, da se v Sorici za zdaj še ne gredo tistega pravega kmečkega turizma, kakršnega poznajo, denimo, Avstrijci. Gostje morajo hoditi zajtrkovat, kositi in večerjati drugam, ponavadi v gostišče Planika, kjer jim oskrbnica Marija Zupan dobro postreže. Ampak tov. Frelih je optimist. Upa, da bodo lastniki sob sčasoma le pričeli obiskovalcem sami pripravljati obroke. Gorenjskih specialitet bi tujec zlepa ne odklonil.

»Ob predavanjih, ki jih prireja znani škofjeloški turistični strokovnjak inž. Janez Ahačič — nazorno so nam prikazala način in metode dela koroških sosedov — smo spoznali, da je poslovanje soriskega društva pravzaprav dokaj stihljivo. Če bi hoteli postati učinkovitejši, bi morali kar najhitreje dobiti idejni projekt o razvoju kraja. Pred tremi leti je turistična zveza Slovenije sicer obljubila sestaviti podoben dokument, toda kljub številnim posredovanjem ni bilo do danes storjenega ničesar. Končno smo se naveličali čakati. Zveze ne bomo več nadlegovali, izdelavo načrtov pa raje zaupali arhitektu-privatniku,« je hitel pojasnjevati moj sobesednik. No, naj ga malce dopolnim in pripišem, da so Sorčani doslej vendarle storili že marsikaj. Njihovo društvo se je leta 1968, v tekmovalstvu, ki zajema vse sorodne ustanove znotraj loške komune, uvrstilo na drugo mesto, medtem ko lani sploh ni imelo prave konkurence. Pri tem moramo dodati, da boleha za kroničnim pomanjkanjem sredstev. Letošnji proračun znaša 12 ti-

soč din: dva tisoč din bo dala občina, tisoč din znaša dolg Gorenjske turistične zveze, tisoč petsto din mu pripada kot zmagovalcu tekmovalstva, ostalo pa nameravajo zbrati člani sami.

»Se kak poldrug tisočak bi lahko kanil v blagajno, a nam ga je odskril odlok, ki pravi, da taksa, pobrana od planinskih domov, pripada planincem. Z njim smo izgubili dohodek od Litostrojske koč«, je potarnal Nace Frelih.

»SKRTLJIVI ROD VIKENDASEV«

Nekje sem nekoč prebral, da pripadamo generaciji beguncev, ki ji življenje v mestih postaja neznosno in ki se začneja obračati »nazaj k naravi«. Dasi pretirana, je ugotovitev iz tedna v teden bližja resničnosti. V sobotah in nedeljah ter ob praznikih betonske metropole skoraj izumrejo, saj ljudje poberejo šila in kopita in poromajo na deželo, v hribe, na morje... Mednje sodi tudi »rod vikendasev«, rod petičnih posameznikov, ki so si nekje sredi zelenja postavili ljubke počitniške hišice. Živio, standard, živio, gosposki turizem, bo morda kdo rekel. A ni tako — vsaj gostinski in turistični delavci pravijo, da ne.

»Od vikendasev nimamo nobenih koristi,« godrnja marsikateri deželan. Podobne in še bolj pikre sem slišal celo v Sorici, Podgori in Zabrdu, kjer je doslej zrastle 6 zasebnih letoviščarskih objektov. Člani turističnega društva jih niso prav nič veseli.

»To vam je čudna, rasa'. Čisto nekaj posebnega so. Že večkrat smo zaman skušali navezati stike in se jim približati, a zaman. Kaže, da ne marajo nikogar in ničesar — razen sebe. Morali bi videti, kakšne preglednice imamo s prijavljanjem in pobiranjem turistične takse, ki jo morajo odšteti! Ko smo hoteli stvar poenostaviti in uvesti pavšalni prispevek, ni na naš dopis odgovoril niti eden,« pravi tov. Frelih.

Precej bolj naklonjen je Ljubljancem, ki so vzeli v zakup domačije v Zgornjih Danjah, miniaturni vasi šest kilometrov od Sorice. Sedem stavb šteje, a vsega 14 prebivalcev. Kraj počasi, toda nezadržno zamira. Tudi cesta, trudoma zgrajeno okno v svet, ni dosti spremenila; mladi odhajajo. Rastoči, sveže delavne sile lačni industrijski giganti Selške doline so vaba, s katero se njive in skopa, čez strme bregove razpeta polja ne morejo kosati. V dveh zgradbah, po velikosti in debelini zidov bolj podobnih dvorcem kot kmetijam, živita samo še ostarela oče in mati, tretja, nič skromnejša, je popolnoma prazna, ostale pa čaka podobna usoda. Če bi ne bilo miru in hribovske idilike željnih meščanov, ki so vrgli oko na zaselek 1080 m nadmorske višine, ter vzeli »palače« v najem, bi vasica polagoma razpadla.

»Napišite, da potrebujemo denar, vsaj nekaj denarja, kajti 4 kilometre dolgo makedamsko pot (videli ste, kakšna je) bo treba čim prej popraviti, utrditi, nasuti...«, me je prepričeval zaskrbljeni vaščan. Srkal sem surovo mleko in prigrizoval doma spečen kruh, jedachi, ki sta navdušili še vsakega priselca. »Samo dobra, prevozna cesta nas lahko reši in če so pred leti, ko smo jo gradili, odgovorni (GG Kranj in KZ Češnjica, op. p.) radi pomagali, bi tudi sedaj moral kdo pokazati razumevanje.«

Zgornje Danje pozimi sneg odreže od sveta. Prav bi bilo, da jim vsaj poleti pustimo živeti. Živeti, ne životariti! Isto velja za sosednji vasi Zabrdo in Torka. Drobna bisera sta, ki se utegneta v senci bližnje Sorice in izletniško-smučarske Soriške planine razviti v prijetni turistični točki. Dajmo, naredimo izjemo in enkrat ukrepajmo, dokler je čas. Po toči bo prepozno zvoniti, pravi pregovor, katerega resničnost smo Slovenci že kar prevečkrat boleče občutili.

I. Guzelj

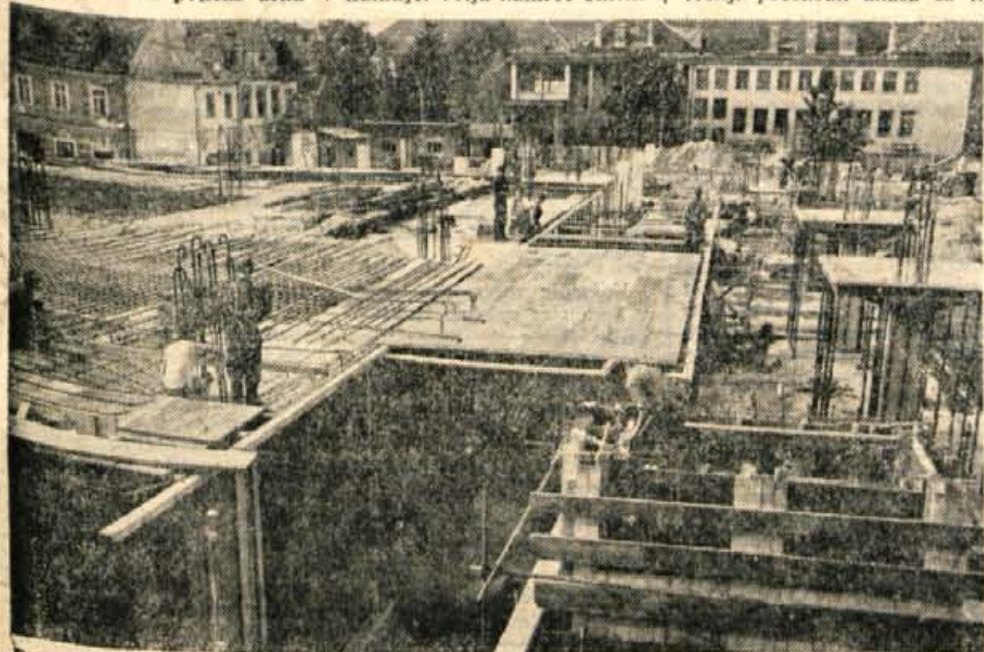
Gorenja vas je dobila novo bencinsko črpalko

Minuli ponedeljek popoldan so ob navzočnosti predsednika skupščine občine Skofja Loka Zdravka Krvine v Gorenji vasi odprli moderno bencinsko črpalko. Za Poljansko dolino prepotrebni objekt, ki ga bo upravljala Petrol Ljubljana, je gradilo splošno gradbeno podjetje Tehnik iz Skofje Loke.

Kako hudo so prebivalci Gorenje vasi pogrešali črpalko, pove že podatek, da se je otvoritve udeležila velika množica ljudi in da ekipa fantov v modrih pajacih celi dve uri ni počenjala drugega kot stregla »žejnim« vozilom, ki so se nabrala v skoraj sto

metrov dolgo kolono. Velja omeniti, da novi Petrolov lokal stoji ob križišču cest Skofja Loka — Sovodenj — Primorska in Skofja Loka — Lučine — Ljubljana ter da je poleg črpalke v Zireh, edini v vsej 25 km dolgi Poljanski dolini. Založen je z vsemi vrstami bencina, z nafto in gorilnim oljem za poljedelske stroje, ki so spričo velikega števila kmetij tam okrog že nekaj čisto vsakdanjega. Gorenjevaška bencinska črpalka bo odročila skrbni tudi izletnike in vikendase, ki jih je vzdolž bregov poljanske Sore vse

(-lg)

Dela pri gradnji kranjske blagovnice dobro napredujejo. Blagovnico gradita gradbeni podjetji Projekt iz Kranja in Gradis iz Ljubljane. Investitorji so Kokra, Merkur in Zivila Kranj. Rok lograditve je jesen 1971. — Foto: F. Perdan

Usposabljanje srednje duševno prizadetih otrok

Z novim šolskim letom so pri posebni osnovni šoli v Škofji Loki odprli oddelke za srednje duševno prizadete otroke, ki ne morejo slediti šolskemu programu posebnih osnovnih šol. V kratkem bodo podobni oddelki odprli tudi pri posebni osnovni šoli v Kranju, temu zgledu pa bosta verjetno sledili — sicer nekoliko kasneje — tudi posebni šoli na Jesenicah in v Radovljici. Pobuda za ustanovitev teh oddelkov so sprejeli letos spomladi na sestanku predstavnikov društev za pomoč duševno prizadetim otrokom v Kranju. Domojena je bilo, da bodo društva zbrala podatke o srednje duševno prizadetih otrocih na Gorenjskem in o tem seznanila občinske skupščine. Obenem pa bi ustanovili pri posebnih osnovnih šolah oddelke za te otroke, ki ne morejo obiskovati posebnih osnovnih šol in ki ne morejo biti — zaradi prostora — sprejeti v edini slovenski zavod v Črni na Koroškem, kjer usposabljujejo za življenje srednje duševno prizadete otroke.

V Kranju bo oddelke za težje prizadete otroke začel z delom še to jesen. Obenem bo začela delovati tudi ambulanta za strokovno pomoč staršem, ki imajo duševno prizadete otroke. Skupina strokovnih delavcev, vodil jo bo psiholog, bo pomagala oddelku za srednje duševno prizadete otroke. Sodelavci v ambulanti pa bodo razen tega obiskovali tudi otroke, ki ne bodo sprejeti v oddelke za usposabljanje. Kasneje bi ambulanta razširila svoje delo tudi na pomoč odraslim duševno prizadetim osebam.

V prejšnjih letih in tudi še sedaj so posebne osnovne šole sprejemale srednje duševno prizadete otroke, vendar v manjšem številu in iz socialno ogroženih družin. Vendar pa ti otroci razen varstva niso mogli v posebni osnovni šoli dobiti kaj koristnejšega za svoje življenje. V zadnjem času pa smo pričeli tudi pri nas kot tudi drugod v razvitih državah bolj skrbeti za duševno prizadete otroke in starše. Kajti nobena sramota ni za družbo in starše, če se rode taki otroci. Med novorojenimi je pri nas 0,04 odstotka srednje duševno prizadetih otrok. Odstotek pa se ne razlikuje od odstotka v drugih državah. Na področju kranjske občine je sedaj 30 do 40 srednje duševno prizadetih otrok (imbecilov), med njimi polovica še ni imela nobene možnosti za usposabljanje. Trenutno ni podatkov, koliko takih otrok je na Gorenjskem.

Starši so že dlje časa zahtevali in želeli, da bi te otroke, ki so za njih veliko breme, lahko poslali v posebne oddelke, kjer bi jih pripravljali za samostojnejše življenje. Kajti starši tem svojim otrokom razen starševske ljubezni ne morejo nuditi drugega, ne morejo jih usposobiti za življenje. Republiški zavod za usposabljanje srednje duševno prizadetih otrok v Črni pa ne more sprejeti vseh otrok, medtem ko nekateri starši sploh nečisto oddati svojih otrok v zavod.

Oddelki pri posebnih osnovnih šolah pa bodo verjetno nekaj kompromis s starši, ki žele ohraniti čustvene stike s svojimi otroki, saj bi otroci dnevno prihajali in se spet vračali na domove. Posebna osnovna šola v Kranju si prizadeva, kot je povedala ravnateljica prof. Zevnikova, da bi ob teh oddelkih za imbecile, ustanovili še tako imenovane zaščitne delavnice. V teh delavnicah bi otroci po osem do desetletnem usposabljanju lahko delali, če se ne bi mogli drugje redno zaposliti. Tako bi nekaj alj v celoti pripevali k stroškom za svoje preživljanje. Delavnice bi bile smiselni zaključek usposabljanja v oddelku. Ne glede na finančni učinek pa bi bile zaščitne delavnice pomembno zaradi svoje humanosti.

Seje ko se bo posebna osnovna šola v Kranju preselila iz starih nemogočih prostorov v novo šolo, ki je v načrtu, bo lahko skrb za srednje duševno prizadete otroke postala sistematična. Usposabljanje teh otrok bi uredili v sedanjih prostorih posebne osnovne šole.

Z ustanovitvijo teh oddelkov tudi na Gorenjskem — ponekod v Sloveniji jih že imajo — bi odvzeli staršem teh otrok nedvomno preveliko materialno in moralno obveznost. Družbena skupnost bo na ta način izpolnila svojo dolžnost in zagotovila prizadetim usposabljanje, do katerega imajo po ustavi in zakonu ter po načelih humane družbe vso pravico.

L. M.

Tudi v knjigarnah so se pripravili na začetek šolskega leta. — Foto: F. Perdan

Izhodišča za letošnji izobraževalni program delavske univerze Tržič

Majhno število prebivalstva v občini in zaledje, ki ne sega čez občinske meje, postavlja delavsko univerzo v Tržiču v poseben položaj: medtem ko ima zgledne možnosti na področju razvijanja družbenega in splošnega izobraževanja, pa so le-te doka omejene pri šolskih oddelkih za odrasle (tu bi morali izvesti osnovno šolo) in pri strokovnem izobraževanju.

Vzdržljivo stanje izpred dveh let, da je v tržiškem gospodarstvu zaposlenih 50 % delavcev, ki niso končali osnovne šole, se verjetno v zadnjem času še ni bistveno spremenilo. Vendar oddelke pri delavski univerzi obiskuje letno povprečno le 60 slušateljev osnovne šole, katerih večina šolanje tudi konča. Čeprav ta številka zlagoma narašča, je vendar jasno, da med odgovorne pa tudi v samoupravne organe delovnih organizacij še zdaleč ni prodrla spoznanje, da samoupravljanje zahteva razgledane ljudi, niti še nismo v zadostni meri razmišljali o ugotovitvah strokovnjakov razvitejših držav, da so investicije v človeka zgodovinska nujnost današnjega časa in da so le-te mnogokje celo važnejše od investicij v tehnologijo. In končana osnovna šola je šele prva stopnica pri tem vzponu.

Za tržiško industrijo je prav tako skromen rezultat, da trenutno izobražuje vsega 20 svojih delavcev na delovodski šoli in prav toliko na ekonomski srednji šoli. Da je v zadnjih letih v okviru delavske univerze absolviralo večje število ekonomskih, strojnih in elektrotehnikov, še ni znamenje ekspanzije na področju izobraževanja, če se to z enakim tempom ne nadaljuje.

Toliko večji pa je poudarek na družbenem izobraževanju. Iz ustaljenih oblik te vrste izobraževanja, za katerega vsaj imena predavateljev (Roman Albrecht, Slavko Grčar, Danica Jurkovič, Milan Kučan, Miha Marinko, Podmenik idr.) zagotavljajo vrhunski domet v kakovosti, bo treba preiti iz informativnih oblik šol in seminarjev v formativne. Ker pa se naročniki ogrevajo za krajše oblike, je kvalitetni premik iz golega obeščanja v oblikovanje človeka težko izvedljiv. Na julijemskem razgovoru predstavnikov idejne komisije pri občinski konferenci ZK Tržič, za izobraževanje odgovornih predstavnikov delovnih organizacij in delavske univerze so se glede kompleksnega družbenega izobraževanja odločili, naj se začne širša akcija po delovnih organizacijah, da bo letos ta oblika izobraževanja organizirano potekala, in naj to izobraževanje preide iz seminarjev za vodstva v seminarje za članstvo delovnih in družbenopolitičnih organizacij, torej iz ozkih skupin na široko osnovo.

Največje zanimanje pa je v Tržiču za splošno izobraževanje. Poleg obrambne vzgoje prebivalstva, ki je v okviru splošne vojaške obveznosti, uspevajo zlasti tečaji za tuje jezike, tečaji krojenja, šivanja in vezanja ter predavanja z različnih področij.

Pomembno mesto ima delavska univerza pri estetski vzgoji prebivalstva. V novem paviljonu NOB se vrstijo likovne razstave, katerih otvoritve so popestrene z nastopom vokalnih ali instrumentalnih skupin. Precej so obiskane tudi likovne razstave

amaterjev v muzejskih prostorih. Tja, kamor še ne sežejo valovi iz televizijskih pretvornikov (Lom, Jelendol in Podlublje), prihaja potujoči kino.

Sicer pa si privoščimo za ilustracijo vsega statistiko preteklega sezona! V družbenopolitičnih oblikah izobraževanja je bilo 470 seminaristov, 280 na strokovnih in 640 na splošnih oblikah izobraževanja. Razstave je obiskalo povprečno 600 do 800 občanov, največ jih je bilo na razstavi akademskega slikarja Kamila Legata in kropskega kovaškega mojstra Bertonec (nad 1000 vpisanih obiskovalcev), 45 predavanj pa je poslušalo 3757 prebivalcev občine.

To so bila izhodišča za postavbo izobraževalnega programa za sezono 1970/71. V pregledni, 36 strani obsegaajoči brošuri, so gorenjske delavske univerze izdale skupni program, da tako omogočijo prebivalcem Gorenjske tudi tiste oblike izobraževanja, ki jih domača delavska univerza ne organizira. Za Tržičane prihaja tu v poštev predvsem izobraževanje v okviru višjih šol in fakultet v Kranju. In 1500 teh brošur je šlo v delovne organizacije v Tržiču, da jih dobe v roke zainteresirani delavci in vodstva podjetij, da programirajo izobraževanje svojih članov upoštevajoč tudi možnosti, ki jim jih nudijo delavske univerze.

Kajti če že toliko govorimo o skoraj neprevedljivem pojmu »infrastruktura«, je čas, da prodre spoznanje, da v to infrastrukturo sodi tudi izobraževanje, da je to eno najpomembnejših investicij, ne pa obremenjevanje narodnega gospodarstva.

-ok

Akcija v radovljiški občini

Ogledalo našega turizma: cene in še kaj

Ne, nismo novinarji krivi! Saj ne pišemo mi cen na posamezne izdelke. Nismo mi tisti, ki tehtajo in merijo blago, sadje... Mi ne določamo normativov, koliko mesa mora biti v naravnem zrezku, kako težak mora biti sendvič... Pa vendar sem po kranjski akciji o sendvičih nekajkrat slišal neravno prijateljske zbadljivke in poglede... Toda pravilo velja: Kdor zameri, naj tudi odmeri! — Številni bralci in potrošniki so nam pa ob zadnjih dveh akcijah tako ali tako pritrdili in predlagali še druge.

Da ne bomo nedosledni, smo si rekli, bomo tokrat pogledali v radovljiško občino. Pa ne čisto po naključju. Mar je naključje, da kadar govorimo o radovljiški občini, pomislimo skoraj vedno najprej na turizem?

Letos smo sploh veliko govorili in pisali o turizmu. Pričakovali smo turistični »bum« in napovedali izgubo. Potem smo kmalu ugotovili, da obisk le ni tako »bum«astičen, kot smo pričakovali in tudi izguba morda le ne bo tako huda... Sicer pa: glavna sezona je končana in številke o turizmu bodo kmalu znane.

S tržnim inšpektorjem pri radovljiški občinski skupščini Stanetom Prešernom, ki službo inšpektorja z majhnim presledkom opravlja že enajsto leto, sva se dogovorila, da pogledava v ogledalu tisti del turizma, ki mu pravimo: cene, normativi, spoštovanje predpisov in različne primerjave. V uredništvu smo namreč menili, da ne bo odveč, če pogledamo, za koliko denar se lahko v enem in drugem lokalu v radovljiški občini kaj popije in poje.

V občini je 32 hotelskih obratov z depandansami, 58 zasebnih gostilničarjev, 7 bifejev in 5 kampov. Imajo pa razen tega tudi še tri vino-toče. Torej kar lepa številka, ki deloma potrjuje, da je radovljiška občina gostinstvo-turistično, kar lepo razvita. Seveda s tržnim inšpektorjem nisva obiskala vseh lokalov.

»Kot tržni inšpektor moram v občini kontrolirati gostinstvo, trgovino in obrt. In ker sta v glavni turistični sezoni promet in možnost prekrškov največja, je normalno delo tako rekoč nemogoče. Če samo gostinstvo bi zaradi razsežnosti naše občine terjalo samostojnega tržnega inšpektorja,« mi je mimogrede pred akcijo povedal tovariš Prešeren.

Predpis določa, da mora imeti vsaka gostinska organi-

zacija ali zasebni gostilničar nad točilno mizo oziroma na vidnem mestu cenik (lahko tudi vinska karta), jedilni list, na vidnem mestu objavljen poslovni čas in v kuhinji normative za sestavo posameznih jedil. Slednje morajo na zahtevo gosta tudi pokazati. Pravilo je tudi, da mora imeti vsak gostinski obrat na vsake tri mize en jedilni list.

Za akcijo smo se odločili minulo sredo. S tovarišem Prešernom sva sklenila, da bova obiskala bife veletrovin Spekerija Bled (Dobe), bife veletrovin Zivila na Bledu, hotel Lovce (Združeno podjetje hoteli Toplice Bled), hotel Golf (poslovna enota Ljubljana transport), restavracijo trgovskega podjetja Murka Lesce v kampu Sobec, gostilno pri Majdneku v Lescah (lastnik Marija Bohine) in gostišče Kunstelj v Radovljici (Anton Stihl). Povsod sva pregledala, če imajo cenike in normative, hkrati pa primerjala cene nekaterih pijač in jedil.

V bifeju zraven nedavno odprte nove samopostrežne trgovine Spekerije Bled na Dobah je bilo s cenikom vse v redu. Ko pa sva poprašala po napisanih normativih za kuhinjo, so povedali, da jih še nimajo in da so na primer zrezki pri njih tako težki kot drugod. V bifeju Zivila na

Bledu je bil cenik v redu, prav tako pa normativi. Nemalo pa sem bil presenečen nad obiskom v hotelu Lovce (C kategorija). Pri točilni mizi ni bilo ne cenika ne vinske karte, v kuhinji pa niso nič vedeli o napisanih normativih. Za cenik in vinsko karto se uslužbenci v hotelu niso spomnili, da bi ju kdaj imeli, medtem ko so v kuhinji povedali, da znajo normative na pamet. (!) V Golf hotelu (A kategorija) je bilo vse v redu. »Ne znamo si predstavljati, kako bi poslovali, če kuhinja ne bi imela normativov,« so nama povedali. V restavraciji Sobec so nama takoj brez zadrževanja pokazali cenik oziroma jedilni list in normative. O slednjih je treba pripomniti, da so res vzorni. Za vsako jed, ki jo v restavraciji pripravijo, imajo napisan tudi seznam, kaj vse mora vsebovati! Ni kaj reči. Le škoda, da ni povsod tako. V gostilni pri Majdneku v Lescah in v gostišču Kunstelj v Radovljici sta bila cenika na vidnem mestu, normativom pa tudi ne bi mogli kaj očitati.

Toliko torej o cenikih in normativih. (Poslovni časi so bili namreč povsod objavljeni, razen v bifeju Zivila, kjer se je menda pri zadnjem pranju vrat strgal). Z inšpektorjem sva pričakovala boljši rezultat pri tem delu akcije. Konec koncev pregleden cenik in urejeni normativi nehoti vzbudijo pri gostu občutek, da v takšnem lokalu v redu poslujejo. Vprašanje pa je, kakšen bi bil rezultat, če bi normative primerjala v praksi. Zal to tokrat ni bilo mogoče. Morda bomo kdaj drugi pogledali, ali je v zrezku res predpisana količina mesa in ali iz kilograma mase za čevapčiče res naredijo 6 do 8 porcij.

Poglejmo tokrat samo, koliko v posameznih lokalih odmerijo surovega mesa za naravni, pariški in dunajski zrezek (in koliko mase za čevapčiče) bife Spekerija: 13 do 14 dkg (nimajo čevapčičev), bife Zivila: 14 dkg (12 dkg mase), hotel Lovce: 15 do 17 dkg (15 dkg), hotel Golf: 16 do 18 dkg (16 do 17 dkg), restavracija Sobec: 16 dkg (17 dkg), gostilna Majdnek: 18 dkg (12 dkg) in gostišče Kunstelj: 16 do 18 dkg (18 dkg).

KAJ PA CENE?

Da bo primerjava pravičnejša in predvsem čimbolj objektivna, bomo po nasvetu tržnega inšpektorja Staneta Prešerna primerjali cene vina, piva, žganih pijač in nekaterih jedi nekako po skupinah. Gre namreč za to, da je cene v hotelu določene kategorije le malce težko pri-

merjati s cenami v poprečni gostilni.

Predlagamo torej nekakšno kategorizacijo: I. skupina — bife Spekerija in bife Zivila ter gostilna Majdnek. II. skupina — gostišče Kunstelj, restavracija Sobec in hotel Lovce. Hotel Golf (A kategorija) pa naj bo primerjava prvim šestim.

Poglejmo najprej vina, žgane pijače in pivo:

V dinarjih	Vina (2 del)		Žgane pijače (0,5 l)		Pivo	
	merlot	cvček	navadna rebula	konjak	pelinkovec	slivovka
bife Spekerija	2,40	2,00	2,00	1,30	1,30	2,00
bife Zivila	2,80	2,40	2,40	1,50	1,50	2,00
gostilna Majdnek	1,80	1,80	1,80	1,20	1,20	1,50
gostišče Kunstelj	2,00	2,00	1,40	1,40	1,40	1,60
restavracija Sobec	2,40	2,00	2,40	2,00	2,00	2,50
hotel Lovce	2,80	2,40	2,40	1,50	1,50	2,00

Pri jedilih pa smo primerjali cene za govejo juho z rezanci, naravni, dunajski in pariški zrezek, čevapčiče, golaž in vampe.

V dinarjih	juha	naravni	dunajski	pariški	čevapčiči	golaž	vampi
bife Spekerija	2,00	10,00	10,00	10,00	—	4,90	4,00
bife Zivila	2,50	13,00	13,00	13,00	7,50	7,00	6,00
gostilna Majdnek	1,50	15,00	16,00	16,00	6,00	6,00	6,00
gostišče Kunstelj	2,00	13,00	13,00	13,00	7,00	6,00	6,00
restavracija Sobec	2,50	18,00	18,00	18,00	8,00	—	—
hotel Lovce	3,00	16,00	16,00	16,00	10,00	8,00	—

Nazadnje pa pogledjmo še hotel Golf: Vina (0,75 litra buteljka) — merlot: 25,00, cvček: 20,00, navadna rebula: 25,00; pivo (pol litra steklenice domače): 8,00, uvoženo pivo: 10,00; jedila — goveja juha z rezanci 5,00, zrezki (vsi trije obloženi z eno od priloge): 22,00 čevapčiči s prilogo: 20,00 dinarjev.

Kaj torej lahko rečemo k cenam? Morda to, da so tako pri pijačah, kot pri jedilih bile letošnjo sezono v radovljiški občini (za Bohinj ne vem, ker ga nisva zajela v akcijo) kar precej pestre, precej različne. Ponekod sicer navidezne razlike pri jedeh, če upoštevamo normative, niso tako velike ali pa precejšnje. Sicer pa, če imate malo časa, lahko primerjate. Pa še nekaj: V bifeju Zivila nama je poslovodkinja povedala, da bodo po sezoni cene znižali. (Prav. Najbrž nima k temu nihče nič proti. Konec koncev so cene tudi stvar poslovne politike in seveda do neke mere tudi barometer turistične sezone. — Škoda je le, da je pripomba poslovodkinje v bifeju Zivila zvenela bolj kot opravičilo na dosedanje sezone cene.)

Nekaj pa je tudi res. Niso le cene ogledalo našega turizma. Še marsikaj sodi zraven. Če je vse drugo, kar vpliva na prijetno počutje

gosta, dobro urejeno, potem tudi malo višje cene za zahtevnejše goste ne pomenijo ravno prehudo zlo. Težava pa je takrat, če je tistega, čemur pravimo skrb za gosta, premalo, pa so namesto tega cene malo večje.

Po končani akciji mi je tovariš Prešeren zaupal, da letos na tržni inšpekciji niso imeli veliko pritožb zaradi nepravilnega poslovanja in nepravilnih ali prevelikih cen v gostinskih organizacijah v občini.

»Morda zato, ker je občina precej raztegnjena in je pot na občino v Radovljico gostu večasi odveč. Bil pa je nekaj primerov, da so se pritožili pri turističnih društvih. Zanimivo je tudi, da je bilo med pritožbami kar precej takšnih, da so natakrali (tudi natakralice) gostom ob plačilu računa neupravičeno zaračunali še 10-odstotno postrežnino.«

Kaj hočemo? Navada je železna srajca. Morda so neupravičeno zaračunane postrežnine ostankov tistih časov, ko je bilo pri nas še v modi obračunavanje postrežnin?

Naj bo tako ali drugače. Nič ne bo narobe, če se tudi v prihodnje večkrat pogledamo v naše turistične ogledalo.

A. Zalar

Prodaja lesa raste

V prvih štirih mesecih letos je bil dovoz lesa v glavna slovenska skladišča pod lanskim poprečjem. Šele maja smo to poprečje presegli za 11 odstotkov. Vendar vse kaže, da ga bomo presegli tudi v vseh ostalih mesecih. Dovož lesa se iz meseca v mesec povečuje. Januarja se ga je v skladiščih zbralo 96.875 kubičnih metrov, maja pa že 143.910 kubičnih metrov.

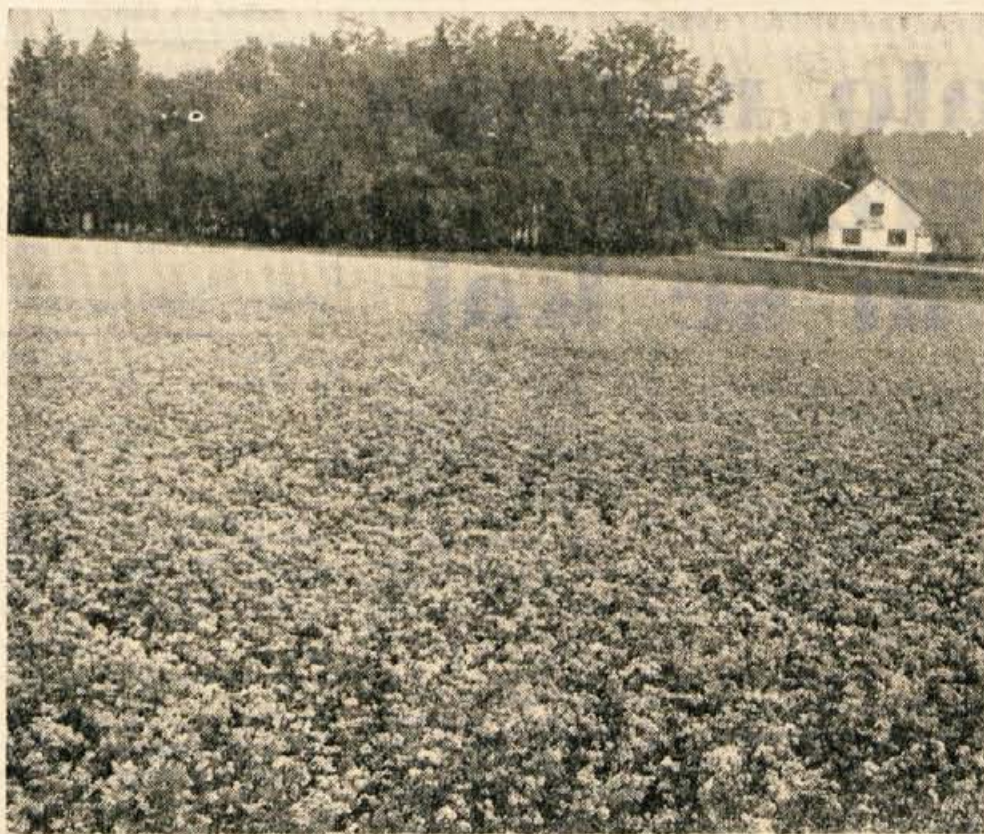
Med hlodovino za žaganje prevladuje bukev. Lani so v skladišča pripeljali mesečno 14.166 kubikov bukovine, letos 15.981. Hrastovega lesa je bilo veliko manj. Lani 1651 kubikov mesečno, letos 2409. Iglavcev pa lani 50.161 kubičnih metrov mesečno, letos malenkostno več, 51.103 kubične metre.

Pri dovozu jamskega lesa dosegamo letos nižja mesečna poprečja kot lani. Isto velja za jamski les in drva.

Prodaja lesa presega lansko. V prvih petih mesecih za 3 odstotke. Bukovega lesa so prodali za 11 odstotkov več, hrastovega za 43 in iglavcev za 4 odstotke več kot lani. Pod lanskim poprečjem prvih petih mesecev pa je prodaja jamskega lesa, lesa za celulozo in drv. Jamskega lesa smo prodali za 17 odstotkov manj, celuloznega za 12 in drv za 7 odstotkov manj.

Kako narašča prodaja lesa pove podatek, da smo januarja letos prodali 102.794 kubičnih metrov lesa, maja pa že 169.448 kubičnih metrov.

-jk

Najbolj zanesljiv napovedovalec bližajoče se jeseni: Ajda je vzcvetela! — Foto: F. Perdan

Zaradi poplav manj pšenice

Letošnji pridelek pšenice v Jugoslaviji je zaradi poplav v Vojvodini precej manjši od pričakovanega. Voda je uničila posevke na okrog 30.000 hektarjev zemljišč, tako da voda ni prizadela 440.000 hektarjev površin.

Strokovnjaki ocenjujejo, da bomo na hektarju pridelali 25 do 26 metrskih stotov pšenice, predvidevali pa so, da jih bomo najmanj 30. Vojvodinske poplave so tako zmanjšale letošnje tržne presežke od planiranih 97.000 vagonov na 70.000 vagonov pšenice.

Vendar to še ni vse. Tudi kvaliteta letošnje pšenice je slabša. Pravijo, da bo le 20

odstotkov pridelka imelo primerno hektolitrsko težo, ki zagotavlja garantirano odkupno ceno. To pomeni, da bodo mnogi proizvajalci pšenice dobili za kilogram semena od 10 do 15 par manj od zagotovljene cene, čeprav so imeli precej izdatkov pri sušenju. Končni rezultat tega pa bo finančna izguba mnogih družbenih kmetijskih organizacij in zasebnih pridelovalcev pšenice.

-jk

Kmetovalci s hribovitih področij!

Kmetijska zadruga Slo- ga iz Kranja bo organizirala jutri, v četrtek, 3. septembra demonstracijo kmetijskih strojev znane švicarske tovarne RAPID. Demonstracija bo najprej v Besnici pri Kranju, in sicer ob devetih

dopolndne, ob treh popoldne pa na Možanci pri Predvoru. Ker so stroji priznane švicarske tovarne primerni za hribovite predele, vabimo k ogledu posebno kmetovalce iz višje ležečih predelov Gorenjske.

Manj goveje živine, več prašičev

Stetje na začetku letošnjega leta je pokazalo, da je v Jugoslaviji nekaj nad 5 milijonov glav goveje živine, od tega 308.000 v družbenem in 4.720.000 v zasebnem sektorju. Največ glav goveje živine ima Srbija in sicer 2.150.000, sledi Bosna in Hercegovina z 990.000 glav govedi, Hrvaška z 960.000, Slovenija s 490.000, Makedonija z 280.000 in Črna gora s 160 tisoč glav goveje živine. Če letošnje podatke primerjamo z lanskimi, vidimo, da se je število glav goveje živine zmanjšalo za 4 odstotke, in sicer v družbenem sektorju za 6 odstotkov in zasebnem za 4 odstotke.

Od teh podatkov znatno odstopa Slovenija, saj se je število goveje živine zmanjšalo za 3 odstotke, od tega v družbenem za 19 (!), v zasebnem pa le za 1 odstotek.

Zmanjšalo se je tudi število ovac in konj, medtem ko je letos prašičev v Jugoslaviji kar za 9 odstotkov več kot lani. Največje povečanje beležijo na Hrvaškem (12 odstotkov), najmanjše pa v Sloveniji (1 odstotek), medtem ko se je število prašičev v Črni gori in Makedoniji zmanjšalo.

-jk

Premalo čebule in fižola

Letošnji pridelek sadja, predvsem grozdja, jabolk, hrušk in sliv bo nadpovprečen. Žal še niso znani uradni količinski podatki, tako da še ni mogoče planirati morebitnega uvoza in tržnih posredovanj, za katere leto za letom ugotavljamo, da so prepozne in zato neučinkovite. Znani so le kolikor toliko zanesljivi podatki o pridelku krompirja, čebule in fižola. Po teh podatkih smo letos pridelali okrog 198.000 ton poznega krompirja ali 94.000 ton več kot lani in 24.000 ton čebule ali 17.000 ton več kot lani. Te številke se ujemajo s planiranimi, zato upravičeno lahko sklepamo, da bo letošnji pridelek ugoden in bo optalo tudi nekaj tržnih viškov. Vendar, če ne bomo pravočasno poskrbeli za njihovo prodajo, se bomo srečali z enakimi težavami kot lani, to je, da na primer odvečnega krompirja skoraj nismo mogli prodati.

Strokovnjaki napovedujejo večje težave pri preskrbi z

nekaterimi povrtninami, na primer s čebulo, fižolom, paradižnikom in papriko. Preskrba s čebulo se bo najverjetneje zataknila na začetku prihodnjega leta, zato bi morali manjkajoče količine uvoziti najkasneje februarja in marca, še letos pa podpisati potrebne uvozne pogodbe. Drugače lahko podobno kot prejšnja leta nastopijo večje praznine pri normalni založenosti trga s čebulo.

Kritično bo tudi pri fižolu. Njegov pridelek je pri nas iz leta v leto manjši in vse kaže, da so bila vsa prizadevanja za stabilizacijo proizvodnje fižola zaman. Znano je, da smo letos pridelali le 200 ton fižola, kar je že dovolj zgovorno opozorilo, da je treba hitreje kot lani preskrbeti uvoz manjkajočih količin.

Pridelek zelja bo verjetno zadosten, manjkalo pa bo paradižnika in paprike, za kar so razen neugodnih vremenskih razmer krive tudi tržne cene. J. Košnjek

Psitakoza in ornitoza ptic

Bolezen poznamo tudi pod nazivom bolezen papagajev, kuga papig in nalezljivi nahod golobov. To je zelo nalezljiva kužna bolezen papig (psitakoza), ki se lahko pojavi tudi pri drugih pticah, govorimo o ornitozi. Zbolijo lahko tudi človek.

Bolezen je razmeroma redka, širi pa se največ z uvozom bolnih papagajev iz Avstralije. Povzročitelj je virus. Najpogosteje zbolijo mladiči do 6 mesecev, ki se okužijo že v gnezdu ali pa ko pridejo v jato. Papagaje kupujemo ponavadi ko so stari 6-8 tednov. Pri okuženih živalih pa se pojavijo očitni bolezenski znaki šele, če živali redimo v neprimernih pogojih. Povzročitelja bolezni je mnogo v izločenem blatu in tako lahko pride do širjenja bolezni s prahom posušenega blata.

Ornitoza kokoši, rac, fazanov in gosi teče pritaženo. Činitelji, ki zmanjšajo odpornost živali (hlad, visoka temperatura, nehijska reja, prekomerno grupiranje živali ipd.) utegnejo voditi v izbruh bolezni.

Bolezenski znaki so pri psitakozah in ornitozah zelo različni glede na posamezno vrsto ptic in v večini niso značilni.

Pri papagajih označuje ta bolezen omrtvitevost in oslabelost. Perje se jim naopiri in krili visita brez moči. Živali se tresejo, driskajo in se ne morejo več držati na prečki.

Golobi lahko zbole v dveh oblikah, v akutni in pritaženi. Akutno obliko lahko izvedemo iz oči in motnje pri dihanju z znaki bronhitisa. Pri rasihi golobih v leglih je opaziti oslabelost, hujšanje, hude driske in močno razširitev golše, pa tudi otrplost v nogah in vratu. Pritajena okužba nima značilnih motenj razen morda padec sposobnosti letanja, zaostalost v rasti in zmanjšano plodnost.

Pri papagajih traja bolezen 1-3 tedne s smrtnostjo okoli 5%, lahko pa je tudi močno povlačna. Pri golobih ima bolezen težji tok pri rasihi živalih (akuten potek) kot pa pri golobih letalcih. Golobi poginjajo le do 16 tednov starosti.

Bolezen preprečujemo s primerno higieno in prehrano ter s kontrolo uvoza papagajev. Pri zdravljenju je zelo uspešen antibiotik chloramphenicol. dr. S. Baudel

Nova sezona v prenovljenem gledališču

Za kranjske gledališnike so se dopustniški dnevi očitno zgodaj končali. Že se prizadevno pripravljajo na novo sezono, medtem ko obnovitvena dela v gledaliških prostorih tečejo z vso naglico. Letos bodo namreč preuredili vežo in zgradili bife. Po teh delih, ki so pravzaprav nadaljevanje lanske preuredbne same dvorane, bo imel Kranj enega najlepših avditorijev v Sloveniji. Seveda to še ne pomeni, da bo gledališče že dokončno urejeno — v prihodnjih letih bo nujno potrebna rekonstrukcija odra in prostorov za igralce.

Izkušeni kranjski gledališki delavci se bodo potrudili, o čemer nedvomno pričajo tudi zgodnje priprave na letošnjo sezono, da bodo v prenovljenem gledališču imeli gledalci kaj videti. Če bodo gledališki prostori nared, bodo začeli letošnjo sezono sredi oktobra z dramo Andora švicarskega dramatika Frisch. Priprave na uprizoritev Andore so že stekle, vodi jih režiser Staš Potočnik. Naslednja predstava bo domača socialna drama Dva bregova izpod peresa impresionističnega dramatika Leskovec, režiral pa jo bo Marijan Betina. Za konec sezone se bodo gledalci lahko nasmejali duhoviti Mrožkovi satiri na moč postav z naslovom Policaji.

Omenjene tri predstave so vključene v cikel osmih abonmajskih predstav, ki jih v sodelovanju z Dramo in Mestnim gledališčem ljubljanskim pripravlja za kranjsko občinstvo Prešernovo gledališče. Obe poklicni gledališki hiši iz Ljubljane bosta prišlevali po dve predstavi, osmo predstavbo bo prispevalo ali celjsko ali pa tržaško gledališče. Medtem ko predstavi Drame še nista dokončno znani, je Mestno gledališče že gotovilo uprizoritev odlične Hiengove drame Osvajalec in musicala — dramske zvrsti, ki se pri nas šele uveljavlja — z naslovom Gospod Evstahij iz Šiške, ki ga je po francoskem izvirniku priredil Zarko Petan. Obeta se torej osem imenitnih predstav in upanje, da bo odziv na abonma, ki ga

bo Prešernovo gledališče razpisalo sredi septembra, večji kot pretekla leta, se zdi močno utemeljeno. Pravzaprav: ob tako kvalitetnih predstavah bi vsekakor moral biti večji.

Seveda še nismo povedali vsega o dejavnostih Prešernovega gledališča. Za mladi-

no pripravljajo igro Čarovnik iz Oza, nekaj lutkovnih predstav ter ure pravljic ob nedeljah. Letos se torej v Prešernovem gledališču obeta sezona, s katero bodo kranjski gledališki delavci dostojno praznovali petindvajseto obletnico plodnega delovanja.

Ivan B.

Tretji festival športnih in turističnih filmov

V okviru festivala športnih in turističnih filmov, ki bo od 8. do 13. septembra v Kranju, bo ljubljansko podjetje Viba film sodelovalo s štiri kratkimi filmi. V kategoriji turističnih filmov so prijavili film Janeza Kavčiča Obiščite Slovenijo, ki bo odprl letošnji festival, ter barvni film Franceta Klopčiča Kilo

v Ptuj. V kategoriji športnih filmov pa se bo Viba film predstavil poleg kratkega filma o Ivi Daneu Kvišku, še s Pogačnikovim filmom Zlati fantje. Film je bil posnet v času svetovnega prvenstva v Ljubljani, prvič pa ga bodo predvajali na festivalu v Kranju.

lb

Kamničani po Prešernovih stopinjah na Koroškem

Za prejšnjo soboto je kamniško turistično društvo organiziralo potovanje po krajih na Koroškem, ki so v taki ali drugačni zvezi s pesnikom Prešernom (Celovec, Možberk-Blatograd, Sentrupert, Ovčja ves in Ukve).

Na grob pesnikove matere, ki je pokopana v Sentrupertu pri Osojskem jezeru, so izletniki položili gorenjski šopek s slovensko trobojnico. Kvintet pevskega zbora »Lira« iz Kamnika pa je ubrano zapel nekaj pesmi.

Izletniki — 42 oseb — so bili z bogatim dnevom tako zadovoljni, da so se odločili še za drug izlet v tej jeseni: ogledali si bodo Beneško Slovenijo ter tudi tjakaj poneli slovensko pesem in naše cvetje (na grob beneško-slovenskega pesnika Ivana Trinka).

Vsekakor pa gre Turističnemu društvu v Kamniku vse priznanje za organiziranje takih kulturnih izletov.

J. R.

Lokvanj. — Foto: F. Perdan

TISKARSTVO NA GORENJSKEM

(22. nadaljevanje)

V letošnjem oktobru bo poteklo petdeset let od dne, ko smo izgubili slovensko Koroško. V sosednji Avstriji bodo ta dogodek veselo praznovali, pri nas pa se bomo le z grenkobo in nemočjo spominjali krivičnega plebiscita. Glasovanje v coni A, južno od Drave, je za nas v celoti neugodno izpadlo: od 37.303 glasov je za Avstrijo glasovalo 22.025, za Jugoslavijo pa le 15.278 tamkaj bivajočih Korošcev...

DELEZ KRANJSKIH TISKARIN

Pri pregledovanju »kranjskih tiskov« (t. j. tiskovin, časnikov, revij in knjig, ki so bile v Kranju tiskane) sem našel tudi na več letakov, ki so jih natisnili v Kranju, da bi z njimi v mesecih pred plebiscitom spodbujali slovensko govorico Korošce. Izvečine so ti letaki že izgubljeni, morda niso niti vsi v evidenci, zato bo kar prav, če nekatere, ki so mi prišli v roke, na tem mestu ponatisnem — saj predstavljajo nekaj delež kranjskih tiskarov k našemu skupnemu boju za slovensko Koroško.

Natisnjeni so bili ti letaki v poletju in v zgodnji jeseni l. 1920. Vsebinsko je seveda današnji okus nekolikant groba. Tudi izrazoslovje. A tak je bil oni borbeni čas, taki so bili ljudje; s preprostostjo se je bilo treba obratiti do preprostih, neolanih slovenskih ljudi onstran Karavank.

A vendar so tudi ti kranjski letaki zrcalo »onih dni«, ko smo se tako goreče borili za staro slovensko deželo — saj je Celovec skoro celo prejšnje stoletje veljal za literarno središče Slovencev. In tudi spomin na nekdanjo slovensko Karantanijo in njene vojvode še ni izumrl.

Naj za ilustracijo teh dni predložim le prepise štirih letakov, ki jih imam po naključju pred seboj:

»Pamet! Slovenci! — Slovenci, ne hodite v nemške in nemške gostilne in trgovine, kjer vas psujejo za vaše denarje! Ne podpisajte vaših izdajalcev! Proč z nemškimi oštriji in lodnerji, ki od Slovencev živijo! — Noblani, ki plaje v skledo, iz katere je. Značaj Svabov! Zato — Hoo-rruk!«

(Lodner = trgovec, prodajalec lodna; Hoo-rruk = takratni bojni vzdik slovenskih Korošcev. — Op. C. Z.)

Naslednja letaka sta še bolj borbeni in lapidarna:

»Hoo-rruk švaba! — Marš vun s švabovjem iz slovenske Koroške v nemško lačenbergerijo! — Hoo-rruk!«

»Kdor narod izdaja, kdor narod taji; — še zemlja ne pije njegove krvi!«

(Lačenbergerija = dežela lakote; v letih po prvi svetovni vojni je v poraženih nemških deželah vladalo splošno pomanjkanje življenjskih potrebščin, posebno hrane; op. C. Z.)

No in še prepis zadnjega bojovitega letaka:

»Nemška kajšlerija ali smrt mačk in psov. — Slovenski Korošci! 10. oktobra je plebiscit! — Ali hočete, da bi vas pregnali z rodne grude nemški kajšlerji z zgornje Koroške, ki nosijo gnoj v koših na svojem hrbtu na njivice v gorah? Glušta se jim vaše zemlje! Imajo kajše, potisnjene v grčice, 3 čespele za hišo in kozo v hlevu. Zgodi se, da imata celo po dva kmeta skupaj eno kozo, katero molzeta vsak po en dan. Kdor ima kravo, postane že župan. Če pa je bila suša in ni krme, pa pravijo: drugo leto bo še manj živine. — Ali še niso vedno prišli k vam vsi beraci od zgoraj dol, od nemške strani? Od bogatih Nemcev, ki niti svojih beračev ne morejo sami prehraniti! — Ali ni vsak mačjedec iz okolice nemškega št. Vida, dort oba, von die tajčen lajt, wo sie die Kotzen selber essen? Ne bo dolgo in bodo začeli Nemški Avstriji še mačke in pse rekvirirati. — Torej, slovenski kmetje, pamet v roke 10. oktobra, sicer boste morali še sami miši loviti!«

(Kajšlerji = kajzarji, glušta = mika jih, čespolni = sadna drevesca, Kotzen = mačke, rekvirirati = zaseči brez plačila; op. C. Z.)

OBUIJANJE SPOMINA

Kakor smo danes — saj taki smo bili v bistvu v vsej svoji zgodovini — vneti za stropnost in razumevanje med narodi in med deželami, tako bi bilo vendarle narobe, če bi pozabili na sprva tako junaške, potem pa tako trpke dogodke v zvezi z bojem za slovensko Koroško v letih 1918—1920.

V dneh po prevratu, ob rojstvu Jugoslavije, so slovenski prostovoljci (= koroški borci — to je njihovo današnje uradno ime) med srditimi boji zasedli slovenske kraje onstran Karavank.

(Dajle prihodnjič)

Črtomir Zorec

Danes so odpotovali na štiridnevno strokovno ekokurzijo člani kranjskega društva bibliotekarjev. V Rentlingu v Zah. Nemčiji si bodo ogledali način opremljanja javnih knjižnic, ki bi bil primeren tudi za naše razmere. Obenem pa si bodo ogledali tudi nekatera nemška mesta kot Urach, Derendingen in druga, ki so bila tesno povezana z našim protestantskim gibanjem.

Tudi v zraku premalo »cest«

Čedalje gostejši promet, ki je domov, da je v zemeljski atmosferi nenehno v zraku približno 3000 letal, vedno bolj zahteva tudi ustrezno načrtovanje letalskih prog, ki jih uporabljajo zračni velikanji. Zmogljivosti letališč so čedalje večje, saj na primer z letališča Kennedy v New Yorku vsako minuto odleti ali pristane veliko reaktivno letalo. Gostejši zračni promet, posebno v poletnih mesecih občitimo tudi pri nas, saj nam skoraj nenehno »brnijo« nad glavami hitra potniška letala in bele sledi izpušnih plinov skoraj ne izginejo več z neba.

Kot sodi britanski Economist danes ni več dosti letalskih prog prostih in so bili Britanci izredno zadovoljni, ko so dobili od Sovjetov dovoljenje za polet čez ozemlje SZ na progi London-Tokio, s čemer so skrajšali čas poleta kar na 3 ure. Vendar pa tudi skrajšan čas in znižana cena poleta nista prispevala k temu, da bi bila letala polno zasedena.

Kaj je torej s potniškim prometom v prihodnje? Veliko je odvisno od tega, na katerih progah letala letijo. Tam, kjer je veliko poletov med posameznimi mesti, kar zlasti velja za promet med večjimi mesti, so glavna skrb čedalje večji stroški.

Prvi boeingi so danes že prevzeli velik del potnikov, ko pa bo v zraku približno 200 takih velikanov ter še okrog

400 letal tipa douglas in locheed, ki bodo imela od 300 do 400 sedežev, bo to že dvakratna zmogljivost svetovne flote. Samo nekaj boeingov 747, ki bodo leteli prek Atlantika letos, bo povečalo število sedežev za 55 %. Le čudež bi se moral zgoditi, da bi se potniški promet povečal za toliko. Najboljše ocene predvidevajo povečanje letalskega prometa za 15 %. Letalske družbe sicer pričakujejo podoben proces kot je bil pred 12 leti, ko so preko oceana poleteli prvi reaktivci. Takrat so se letalske zmogljivosti povečale kar za štirikrat. Toda letalske družbe se niso ustavile pri nakupu boeingov, pač pa so naročile tudi preko 1000 »klasičnih« reaktivcev in težave z zasedenostjo letal bodo gotovo resnejše kot so bile pred 12 leti.

Vse kaže, da bo prodrla težnja posameznih vlad, da omejijo število poletov v posamezne kraje, kar bo prispevalo k rentabilnejšemu poslovanju tistih letalskih družb, katerih letala letijo na teh progah. Menda tudi ni več daleč čas, ko bodo začeli omejevati tudi število poletov prek Atlantika. Seveda se s tem ne strinjajo pristaši ekspanzije letalskega prometa, vendar pa je vprašanje, če ne bo zmagala trezna ekonomska računica nad prevelikimi optimizmi pri načrtovanju povečanja števila letalskih potnikov. Nujno pa je, da bo v prihodnje vsaj 40 % letalskih sedežev zasedenih, kar je ravno na meji izgube.

Drevo — redkost

Čuvaji v newyorških parkih imajo vedno večje preglavice z ljudmi, ki jim pred nosom kradejo — drevesa. V newyorški betonski džungli je namreč zeleno drevo postalo prava redkost. Ljudem ni dovolj, da hodijo uživati zelenje v parke, pač pa hočejo imeti del zelenja tudi doma na svojem vrtu. Kako drugače pa naj bi imeli večno zelenje, če ne z drevesom? Mestna uprava je sprejela predlog, ki naj bi preprečil zelenja željnim meščanom puljenje dreves. Mlada drevesa naj bi oklenili z verigami pritrjenimi v betonske bloke skrite v zemlji. Poleg bi zasadili drugo drevo, ki bi se v nekaj letih ovilo okoli železa in betona. Poskusi, ki so jih delali do sedaj, so se obnesli. Slišalo se je tudi nekaj predlogov, naj bi namesto verig namestili na drevesa alarmne elektronske naprave.

Pas rešuje življenja

Ministrstvo za promet v ZDA je proučevalo vzroke prometnih nesreč, v katerih so bili vozniki tovornjakov težko ranjeni ali pa so v nesreči izgubili življenje. Ugotovili so, da so v tretjini primerov poškodbe nastale, ko je voznika vrglo iz vozila, pri tem pa sta se ubili dve tretjini voznikov. Podrobno so proučili 211 nesreč in ugotovili, da je od 231 voznikov in sovožacev uporabljalo varnostni pas le devet. Nobeden od teh voznikov, ki so se ponesrečili, ni padel iz vozila ali se smrtno ranil.

Minister za čist zrak

Japonski predsednik vlade je imenoval Sadanorija Jamana za člana svoje vlade. Novi minister je odgovoren za probleme, ki nastajajo v zvezi z onesnaženjem zraka. V zadnjem času je stopnja onesnaženosti zraka v glavnem mestu Japonske dosegla tolikšno stopnjo, da je presegla že vse varnostne meje. Vsa javna sredstva za obveščanje redno prinašajo poročila o stopnji onesnaženosti zraka v japonskem velenem mestu.

17. nadaljevanje

Bolj kot na njihova ugibanja se je zanašal na lastne strateške in taktične izkušnje, in tako je edini še neporažen nemški general sam poskušal razvozlati veliko uganke o zavezniški invaziji na evropsko celino. Globoko v svojem bunkerju pri Saint-Germainu se je zatopil v svoje zemljevide, da bi mu povedali skrivnost o začetku izkrcavanja.

In zemljevidi so mu odgovorili.

— — —

Bernard Montgomery je nosil čevlje z debelimi podplati, da bi bil videti višji. Vedno je nosil baretko, četudi so mu že dvakrat ukazali, naj je ne nosi, ker to ni ustrezalo njegovi častniški stopnji. Niti ni kadil niti pil. Redno je prebiral biblijo. Pred začetkom štabnih konferenc je dal svojim častnikom dve minuti časa, da so se lahko odkašljali, po tem pa ni trpel nikakršnega kašlja, razen med enominutnimi premori. Vsak teden so morali njegovi vojak skupaj z generali preteči enajst kilometrov dolg »cross-country«. Spat je legal zelo zgodaj; ko ga je nekoč po telefonu poklical Churchill in ga zaprosil, naj pride ob polnoči v Downing Street, mu je odvrnil: »Ne bom mogel priti, sir. Tedaj bom v postelji.« Montgomery je bil torej vse prej kot prilagodljiv človek, in vendar je sprejel tisto, kar bi bil vsak nemški general, zagledan v lastno dostojanstvo, s prezirnim odklonil: pristal je, da so sodelovali s skupino klovnov v operaciji Pogum.

Nekega dne proti koncu maja je vozil skozi London velik uradni avto proti letališču Northolt. Vsakokrat ko se je moral avto ustaviti pred semaforjem, se je okoli njega zbrala gružica ljudi in vzklikala: »Stari, dobri Monty!« V avtomobilu jim je na klice odgovarjal Clifton James z »Montyjevimi nasmeš-

stave niso pozabili. Clifton James je dobival generalsko plačo toliko časa, kolikor časa je nosil generalsko uniformo. Z letalom naj bi se odpeljal v Gibraltar, kjer naj bi ga sprejeli z vsemi častmi, ki so primerne za takšno stopnjo. V guvernerjevo palačo naj bi se odpeljal v odprtem avtomobilu, da bi si ga lahko dobro ogledali nemški agenti, ki jih je v Gibraltarju kar mrgolelo in so bili pomešani med španskimi delavci. Guverner sir Ralph Eastwood, Montgomeryjev sošolec, je za to igro vedel. Jamesa bo pričakal na stopnicah, da bi mu zaželel dobrodošlico. Pogovor je bil že vnaprej pripravljen: »Živio, Monty! Veseli me, da te lahko spet vidim!« — »Kako se imaš, Rusty? Videti je, da si v dobri formi!« V guvernerjevi palači je služboval dužabnik, ki je bil dolgo let Montgomeryjev sluga; z nekakšnim izgovorom so ga poslali proč. Predvideli so tudi »nepričakovano in neprijetno« srečanje lažnega Montgomeryja z dvema španskima veljakoma, za katera so dobro vedeli, da imata stike z nemško obveščevalno službo. Slišala naj bi Jamesa, ki bo govoril o skrivnostnem »načrtu 303« in francoskem sredozemskem obrežju. Nemci lahko »načrtu 303« verjamejo ali pa ne, lahko tudi sklepaajo ali pa ne, da naj bi Montgomery sprejel poveljstvo nad armado, ki naj bi se izkrcala v južni Franciji. Vsekakor pa bodo dobili poročila prič, ki bodo proti koncu maja videli Montgomeryja v Gibraltarju; agenti bodo poročali tudi o tem, da je odpotoval v Afriko.

Če se je Montgomery podal v Afriko, potem v bližnji prihodnosti ni bilo mogoče pričakovati napada prek Kanala.

Potegavščina je imela dvoje lic. Prvo lice je bilo datum. Clifton James je dal vojni živce novega sunka. Drugo lice je bilo kraj.

DUOBOJ VOHUNOV

Gilles
Perault

kom« in »Montyjevimi pozdravom«. Od odrske mrzlice je bil skoraj odrevenel. Pred vojno je bil igralec pri potujočem gledališču; zdaj pa je igral svojo življenjsko vlogo. Posredno so bili njegovi gledalci visoki častniki nemškega vrhovnega poveljstva. Za to vlogo so ga izbrali zato, ker je bil Montgomeryju prav presenetljivo podoben, le na desni roki mu je manjkala prst. Toda to, da je izgubil James med prvo svetovno vojno prst, ni predstavljalo za strokovnjake operacije Pogum kdove kakšne težave: laže je ponarediti prst kakor pa oklepno divizijo.

Jamesa so pritegnili k defu šele pred tremi tedni. Prepovedali so mu, da bi o tem komur koli kar koli črnil, tudi svoji ženi ne, prepovedali so mu, da bi hodil v bare ali da bi pisal svojim prijateljem; celo to so mu svetovali naj ne govori v sanjah. Ko je na vajah spremljal Montgomeryjev štab, je lahko svoj model dobro preštudiral. Opazil je, da je hodil zelo trdo, opazil je njegovo navado, da je roke držal za hrbtom, prevzetno drže glave, kretnjo, ki jo je med pogovori pogosto napravil z desnico — videti je bilo, kot da bi bil tehtal neviden predmet — in željo, da bi se bil med govorjenjem s palcem in kazalcem uščipnil v levo lice. James je imel nato z Montgomeryjem nekaj dolgih pogovorov, na katerih si je hotel prisvojiti njegovo nosilavo govorico in njegov način, kako je izbral besede, kot da bi bila usoda sveta odvisna od tega ali onega pridevnika. Navsezadnje je James svojo vlogo odigral pred skupino višjih častnikov obveščevalne službe v močnem Montgomeryjevem slogu.

Prikazal se je na odru in predstava se je začela: peljal se je proti Northoltu. V žepu je imel biblijo (Montgomery je imel biblijo vedno pri sebi) in ducat robcev z začetnicama »B. M.«, ki naj bi jih med svojim potovanjem izgubil. Tudi na finančno plat pred-

Jugovzhodno Anglijo so spremenili v lažno oporišče za napad na Pas-de-Calais. Tudi če bi bili Nemci pred začetkom invazije ne verjeli, da se bodo zavezniški izkrcali v Pas-de-Calais, pa lahko po začetku invazije začeli najo verjeti, da je bilo izkrcanje v Normandiji le navidezen napad in da bo glavni udarec padel tja, kjer ga je pričakoval von Rundstedt. Če bi se ta del potegavščine posrečil, potem bi 15 nemških divizij iz Pas-de-Calais ne poslali v boj proti zavezniškim mostiščem v Normandiji, temveč bi na svojih položajih pričakovali napada, do katerega ne bo nikoli prišlo. Da bi dosegli ta cilj, so ljudje, ki so delali pri operaciji Pogum, uporabili razen gume tudi najučinkovitejše sredstvo — generala.

Če je generalu Pattonu kdo dejal, da je ognjevit kot Murat, neustrašen kot Ney in spreten kot Davout, bi ga bil gotovo popadel bes: on sam se je imel za Napoleona. Visoki, močni in vedno lepo oblečeni Patton je bil zvezda ameriške armade. Na angleškem dvoru je povzročil pravcato senzacijo, ko je prišel na sprejem z dvema dragocinima pištolama, ki si ju je bil zataknil za pas. Podrejeni so ga občudovali in sovražili hkrati; kaj pa je sicer mogoče čutiti do poveljnika, ki je vodil svoje vojake od zmage do zmage, vrhu tega pa vztrajal, da so morali nositi kravate tudi na bojišču. Ko je v bolnišnici na Siciliji oklofutal mladega vojaka, se je proti njemu dvignil srd ameriških mater. Vojaka je bil ranil robec granate, vendar pa je Patton menil, da je bil vzrok preneznaten, da bi se bil moral umakniti z bojišča. Val negodovanja z domače fronte je bil tako visok, da je skoraj dosegel Pattonove zvezde. Rešil ga je Eisenhower. Prislil ga je, da se je javno opravičil oklofutanemu vojaku, osebju bolnišnice, vojakom svoje divizije in nato vzel oklofutanega vojaka s seboj v Anglijo.

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

127

O, Slavko pozna vso zgodbo nesrečne Štivecove vasi, ki se je tik pred koncem vojne opomogla in bila tudi prva obnovljena s pomočjo italijanskih ujetnikov, a potem — kmalu bo dve leti — bila vnovič ob vso živino, po katero so prišli na Krn v spremstvu italijanskih vojakov hlapci furlanskih veleposestnikov.

Tudi o tem pripoveduje sedaj Štivec potnikom v 'korjeri', čeprav med njimi ni človeka, ki bi za to zgodbo ne vedel in prav tako za pomoč, ki so jo potem za izropane kmete organizirali kobarški komunisti in zanj pridobili celo italijanske, furlanske in druge delavce. Toda Štivec pripoveduje, ker bi potnikom rad predstavil Slavka kot sina velike dobrotne njihove vasi, združne trgovke Stefi Federlove iz Borjane.

Dobre besede o mami Slavku godijo, tako da ga Štivecovo pripovedovanje za hip iztrga celo njegovim tesnobnim mislim.

»Kaj bi mi brez Federlove? Obubožali bi, do kraja obubožali in se še dolgo ne opomogli, če bi se v teh pasjih časih sploh še kdaj.«

»Pasji časi, zares pasji časi,« pritrjujejo ljudje in potem tožijo o nizkih cenah, po katerih morajo prodajati češnje. Te že prej pod cesarstvom niso šle bogve kako v denar, ker so jim ceno zniževale briške in vipavske. »Toda zdaj je tudi Bricev in Vipavcem hudo. Sadjarstvo se ne bo izplačalo več razen za domačo porabo in za prekuho v žganje.«

Ljudje pa ne govorijo samo o skrbeh za vsakdanji kruh, marveč tožijo tudi o drugih, ki jim jih je napravila nova italijanska oblast.

»Z davki nas bodo uničili. Mnogo višji so kakor v italijanskih krajih.«

»Ja, jal Marsikomu bo boben pel! Še huje bo kakor včasih!«

Ljudje razumejo, da pomeni ta 'včasih' culo in pot v tujino s trebuhom za kruhom.

»Z naše zemlje bi nas radi izrinili!«

»Ja, črni, še bolj črni časi prihajajo.«

»Kakor da še niso dovolj?«

»In z otroki? Kaj bo z našimi otroki?« povzame zopet Štivec. »Moj žefek (s tem misli tudi druge vaške otroke) je letos dobil učitelja, nekega Benečana, ki jih ne uči drugega kakor italijanske vojaške pesmi, čeprav jih otroci nočejo prepevati. Slovensko pa zna samo 'oliko, da jih psuje, čeprav je Slovenec, sam Slovenec. Prepepa jih, da je joj, pa ga moraš pred otroki celo zagovarjati, češ da je treba učitelja ubogati in spoštovati in da so sami krivi, če jih prepepa. Prosili smo za drugega učitelja, pa so nam rekli, da jih nimajo. Lepa, kakor da bi mi ne vedeli, koliko naših čaka na službo in koliko jih mora zato čez mejo, ker jim je tu ne dajo. Ko bi žefka z ženo ne učila sama brati in računati, bi najbrž še črk ne poznal, čeprav je te dni končal že drugi razred. Najraje bi otroka poslal k bratu v Ljubljano.«

»V Ljubljano?« odjeknejo hrepeneče te Štivecove besede v Slavku.

»A kako naj se odtigram od otroka? Odtujil bi se mi? In če se mi odtuji, komu naj potem zapustim zemljo, ki sem jo izkrčil s tolikšnim trdom in mukami?«

Slavko razume Štivec. Na svoje oči je videl velik travnik, ki ga je Štivec izkrčil v divjem pobočju nad svojo kmetijo. Ve, da je bil Štivec ponosen na svoje delo, dvakratno delo, ker mu ga je tik pred izbruhom vojne uničil hudournik po nevihti, ki je na samo zadnjo noč miru divjala v teh krajih. Štivecova je pripovedovala o tem mami in teti Roziki, mama pa je rekla tedaj, da bi Štivec takega dvakratnega napora ne zmogel brez velike ljubezni, ki jo čuti do žene in otroka.

»Srečna žena ste! Človek bi vam lahko zavidal srečo.«

Tako je rekla takrat mama s čudno žalostjo v glasu.

»Ja, seveda, ona pa je bila in je nesrečna, nesrečna žena,« se Slavko ugrizne v ustnice, ki še danes ne more razumeti, zakaj bi bila mama nesrečna. »Najbrž zaradi onega drugega,« sovražno pomisli na Lehmana, s katerim se mama dopisuje, medtem ko je na tato do kraja pozabila.

Ta misel se razrašča v Slavku tudi potem, ko mu Štivec naroča, naj pozdravi mamo, strica Antona, strica Andreja, Roziko in prav vse domače, obenem pa ga vabi, naj se med počitnicami kaj oglasi na njegovi domačiji.

»Bom,« odsotno obljublja Slavko, preden postajo pod Kobaridom Štivec izstopi in odhaja proti brvi čez Sočo.

»Z mamo pridile!«

Tako je Štivec rekel ob slovesu.

»Z mamo?« grenko razmišlja Slavko in se z neko nerazumljivo slastjo prepušča tej grenkobi. »Samo kaj naj mi očita zaradi spričevala, pa bo slišala,« kuje v sebi zaroto, da bo izlil na mamo vse, kar že tako dolgo skriva pred njo. »Ja, vse, prav vse o tistih pismih in pesmih... Pa tudi o tati. Živ je! V Benediktenboynu dela! Tebi pa to ni nič mar! Nisi poizvedovala za njim! Več ti je tisti berlinski pesnik, tisti prismsuknjeneč, ki pozablja, da si poročena, da imaš moža, da imaš mene...«

Ja, to ji bo vrge! v obraz kljub naukom profesorja Andreja, ki se jih je doslej držal.

»Taka si kakor tiste babnice, ki so norele za muzikantom Skratljem. Zbežljala si in še zbežljaj. Ja, kako resničen ljudski rek: Če ne zbežljala mlada krava, pa zbežljala stara...«

Cela hudournica povodenj očitkov in sinovske užaljenosti se zbira v Slavkovi duši. Z njo bo ustavil hudo uro, če se bo zaradi njegovega slabšega letošnjega spričevala začela zbirati v mami.

Jeza na mamo se ga vedno bolj polasča. Tudi na tale Kobarid, kjer izstopi, je besen.

»Tu v Kobaridu se je zatrapala,« si pravi, ko se zaman ozira, da bi na trgu zagledal konja in voz strica Andreja. »Ja, tu ga je srečala,« ve Slavko po pismih in pesmih, med katerimi je ena celo naslovljena z imenom tega, zaradi soških bitk po vsem svetu znanega kraja.

Na kmetiji od jutra do večera (5)

Košnja: Vstati je treba z dnevom

(Majski dan, nadaljevanje)

Popoldne so šli vsi okopavat krompir. Poorali ga prej niso, zato je bilo okopavanje z motilkami naporno in zamudno delo. Vmes so malicali kuhane krljce in kruh. To je bila poleti sploh najpogostejša in najpriljubljenejša malica na kmetih, ki je tudi odzejala.

Zvečer so spet opravili v hlevu, kjer je očetu pomagal sin, in pri prašičih ter v kuhinji, kjer sta mami pomagali hčerki. Spat so šli okrog pol desetih.

Današnji podobni majski delovni dan se razlikuje od nekdanjega po tem, da sin sam zori njiivo za koruzo, gospodar in gospodinja pa koruzo posadita. Ker danes sadijo vsi krompir na vrste, strojno, se te lahko v razorih poorjejo in mi treba celih okopavati. Za pooravanje sta potrebna dva: sin šofira traktor, oče pa krmari priključek med vrsticami. Okopavanje je potem najmanj dvakrat lažje in hitreje opravljeno.

JUNIJSKI DAN

Junija je najdaljši dan, posebno v času, ko so pred

petdesetimi leti kosili prvo seno, to je okrog kresa.

Gospodar in sin sta vstala že ob pol štirih in šla takoj kositi. Ze prejšnji dan sta najela še enega moškega, ki je tudi vstal z dnevom in jima šel pomagat. Plačali so mu v denarju: za nekajurno jutranjo košnjo pred 50 leti 10 dinarjev.

Vsi trije so vzeli pet kos, da so imeli dve rezervni. Kdor je pri košnji večkrat zadel v kamen ali če se mu je kosa zelo skrhal na krčinah ipd., je koso lahko zamenjal. S seboj so vzeli tudi vsak svoj osunk (osolnik), v katerega so nalili razredčeni kis. Osolniki so bili ali narejeni iz kravih rogov ali pa leseni. Kupiti jih je bilo mogoče na vsakem sejmu. Vsak je vzel s seboj v osolniku tudi svoj brusilni kamen; te so po hišah prodajali Primorci in Hrvatje. Vse kose je gospodar že prejšnji dan sklepal. Sedeč na klepalnem stolu je udarjal s težjim kladivom po rezilu, položenem na »babco«, tako, da je dobilo večjo ostrino.

Ce je bil travnik obdan z drugim nepokošenim travnikom, potem so kosci morali pričeti kositi na sredini travnika. Tisti, ki je prvi kosil v eno smer, je moral potem tudi prvi obrniti v drugo smer. Kositi je moral dvojni (topel) red. Nekdaj to ni bilo tako težko, ker je bila trava redka in majhna. Ko kosa ni več dobro rezala — po lastnem občutku! — se je prvi kosci ustavil, za njim pa še ostala dva. Vsi trije so kose istočasno nabrusili. Brusili so takole: najprej je kosci obrisal s travo rezilo kose, da je bilo čisto. Kosišče je postavil na tla ob sebi, z levo roko je prijel za konico rezila kose, z desno pa je pomakal brusni kamen v osolnik, ki ga je imel privezanega za pasom, in izmenično — zdaj po eni, zdaj po drugi strani — vlekel naglo po rezilu kose. — Trije so pokosili travnik površine 25 arov v treh urah, posebno še, ko je pozneje prišla pomagat še starejša hčerka.

Gospodinja je tega dne vstala ob pol petih. Začela je pripravljati za kubo, pr-

vič je dala krmo živini v hlevu, pripravila pa je tudi krmo za prašiče. Hčerki sta vstali ob petih. Pomagali sta materi pri opravljenih v hlevu in kuhinji. Potem so zajtrkovali mlečno kašo in kruh.

Starejša hčerka je potem nesla v loncih v cekarju zajtrk tudi koscem na travnik. Ta zajtrk se je razlikoval od domačega le v tem, da je mati ubila na kašo še jajce, da je bila jed izdatnejša. Da kosci ne bi bili žejni, so nalili zanje v steklenico še belo kavo. Za gospodarja je dodala mati v majhno steklenico še nekaj žganja, drugi pa so bili zadovoljni kar z navadno vodo; še te je večkrat primanjkovalo. Vodnjakov je bilo namreč takrat še zelo malo, tisti, ki so bili, pa so bili plitvi. V prvi večji vročini, ki se je o kresu navadno že pričela, jo je zmanjkovalo. Pomno so hodili v potoka Tunjico in Pšato in jo z dvema škafoma na burkljah nosili domov.

Ko so pokosili (okrog sedmih, včasih pa so kosili tudi dlje), so šli moški domov. Gospodar je šel klepat kose, sin je malo počil, dninar pa je šel po svojih opravkih. Hčerki in mati so potem travo v redih zmešale z vilami in grabljami. Vse tri so to delo opravljale približno uro. Pri mejah se pokošeno

travo odgrabile, da se je bolje videlo, kje je meja. Nato so šle v senco počakat (in počivat) tako dolgo, da je bil čas za obračanje. Ravno zaradi sence so nekdanj puščali na mejah ali na koncu travnikov drevesa (vrbe, hraste, jablane) in grmovje. Danes je le še malo teh dreves, saj so v napoto pri košnji s traktorjem, sence pa tako in tako ne potrebujejo več toliko, saj ljudje ne ostajajo s stroji na travnikih, ampak gredo domov.

Ena od hčerk je pripeljala s seboj tudi cizo, na katero je naložila nekaj sveže trave za krmo živini. Ko so zmešali redove, je peljala polno cizo domov, potem pa se je vrnila.

Ivan Sivec
(Nadaljevanje)

Gorenjski
kraj
in ljudje

»Kaj praviš, kako bo šlo v šoli?«

Prva letošnja šolska ura. Danes seveda še ni »spraševanja«.

V prvi razred

Náš prvošolček je že prestal prve preizkušnje. Hodil je v malo šolo, tudi na zdravniškem pregledu je že bil. Telo, duševno in socialno je zdrav za prvi razred. Čeprav je hodil že v vrtec in v malo šolo, se starši sprašujejo, ali naj otroka tudi sami učijo.

Pametno je da dajo otroku pred vstopom v šolo v roke svinčnik, barvice in velik papir, na katerem bo »ustvarjale«, kar se mu bo zahotelo. Ob takem risanju se otrok sprosti, nauči se uporabljati roke, predvsem pa si vliva samozaupanje. Marsikateri otrok zna pred vstopom v šolo že malo pisati in brati. Zanimivo je, da se je te »umetnosti« naučil od starejšega brata ali sestrice ali pa, ko je spraševal starše kaj pomeni ta in oni napis v trgovini, mestu in drugod. Vsako pravo učenje branja in pisanja je nepotrebno, da se ne bi otrok nekaj mesecev v šoli dolgočasil.

Drugo vprašanje, ki vznemirja mnoge starše je, kako se bo otrok v šoli oblekel. Ni jih malo, ki otroka do šestega leta oziroma do vstopa v šolo oblačijo, za njim pospravljajo igrače in ga celo hranijo. Otrokova samostojnost je rezultat dolge poti in zgodnjega navajanja otroka na samostojnost. Kar naenkrat, pred vstopom v šolo, bo težko naučiti otroka zavezati čevlje, zapeti gumbe na obleki in se počesati. Hudo pa je, da so taki nesamostojni otroci tudi zelo počasni pri drugih aktivnostih v razredu. Vedno so med zadnjimi. Zato si vzemite nekoliko več časa in naučite otroka da bo znal zavezati pentljo na čevlju in se obleči. Otroku naj ima občutek, da tega ne zahtevate od njega zaradi kazni, temveč zaradi priznanja, da mu zaupate.

»Kako naj prvošolčka oblečem?« se sprašujejo mnoge mamice. Pomembno je, da je otrok za šolo oblečen tako, da se dobro počuti. Njegova obleka naj bo neobčutljiva za

mečkanje in tako narejena, da se bo v njej lahko svobodno gibal. Predvsem za fantke morajo biti hlače narejene tako da jih bodo zlahka odpele. Tudi deklicam največkrat delajo naramnice velike težave. Dokler je toplo, naj bodo kolena gola. Otroku naj bo obut v dokolenke. V dolgih hlačah ali žabah in puloverjih je otrokom v septembru vroče in ni čudno, da so v razredu neposlušni in nemirni. Obvezno mora biti v čepi robček.

Kaj če je otrok levičar? Ali bo zato slab učenec? Zato ni treba biti v skrbeh. V mali šoli so mu dovolili, da je pisal z levico. Njegovi izdelki so prav tako lečni kot izdelki desničarjev. Če takega otroka nasilno preusmerimo v desničarja, ima lahko v šoli resne težave. Največkrat se pojavijo pri branju, otrok izpušča črke, zamenjuje jih ali pa sploh noče brati. Ni jih malo, ki so zaradi tega začeli jecljati. Zato naj piše otrok s tisto roko, ki je zato priročajša, saj sta obe roki v življenju enako pomembni.

Popolnoma razumljivo je, da bo treba iti v prvih dneh s prvošolčkom do šole in ga po končanem pouku priti iskat. To je pomembno zaradi njegove varnosti, predvsem pa zato, da otrok ni tako hitro odtrgan od staršev.

Res je, da se otrok ob vstopu v šolo za korak oddalji od staršev. Hitro se mora navaditi na samostojnost, če se hoče boriti za uspeh. Samostojno priporjen uspeh pa je veliko več vreden kot če mu botruje pretrana pomoč staršev.

L. Bogataj

Te štiri dekleta pa verjetno že vedo. — Foto: F. Perdan

Za večjo prometno varnost

SVETLOBNE NAPRAVE ZA OZNACEVANJE VOZIL

Motorna vozila (razen motornih koles brez bočne priklovice) morajo imeti dve sprednji luči za označevanje vozila bele barve in morajo biti ponoči pri dobri vidljivosti jasno vidljiva na razdaljo najmanj 300 metrov.

Zunanji rob svetleče površine sprednje luči za označevanje motornih vozil ne sme biti oddaljen več kot 40 cm od najbolj izpostavljene bočne točke vozila. Spodnji rob svetleče površine ne sme biti oddaljen manj kot 40 cm, zgornji rob pa ne več kot 155 cm od površine ceste.

Sprednje luči za označevanje motornih vozil so lahko sestavljene z dolgimi lučmi in zasenčenimi lučmi za osvetljevanje ceste. Sprednje in zadnje luči za označevanje motornih vozil in luči za osvetljevanje ceste morajo biti med seboj povezane tako, da so z istim stikalom možne naslednje kombinacije:

1. samostojna istočasna vklopitev sprednje in zadnje luči za označevanje vozila,
2. vklopitev dolge luči ali zasenčene luči za osvetljevanje ceste, pri čemer se istočasno vklopijo tudi luči za označevanje vozila oziroma se te luči ne izklopijo, če so bile vklopljene.

Motorna kolesa z delovno prostornino nad 50 ccm morajo imeti belo sprednjo luč za označevanje vozila, vdelano v napravo za osvetljevanje ceste oziroma v njeni vertikalni ravnini.

Motorna kolesa z bočno priklopcijo morajo imeti na sprednji strani priklovice tudi belo luč za označevanje priklovice. Luč ne sme biti oddaljena več kot 20 cm od bočno najbolj izpostavljene točke priklovice.

Priklopno vozilo, ki je širše od 1,8 m ali je z vsake strani vlečnega vozila širše za 10 cm, mora imeti na sprednji strani dve luči za označevanje vozila. Luči morata biti bele ali blede rumene barve in ponoči pri dobri vidljivosti jasno vidljivi na razdaljo 300 m.

Postati šofer je danes zahtevna reč

Nova, zahtevnejša pravila, ki veljajo od 1. junija dalje, so bodočim voznikom avtomobilov in motorjev precej otežila delo. Zlasti pri opravljanju teoretičnega dela izpita se je osip občutno zvečal. Ugotovimo lahko, da sta postrežen kriterij in uvedba tečaja prve pomoči (10 ur predavanja) dosegla svoj namen in da novopečeni šoferji sedaj za volan mnogo bolje pripravljeni kot poprej.

V kranjskem AMD, ki je najmočnejša tovrstna organizacija na Gorenjskem — skozi njeno šolo gre letno od 600 do 700 ljudi — so v zadnjih treh mesecih zabeležili 40-odstotno zmanjšanje števila interesentov. Stanje se torej normalizira, spomladanski naval je popustil. Kljub skrčeni ekipi instruktorjev društvo nima več preglavic s pomanjkanjem kadra in avtomobilov. Da pa bi morebitne kandidate ne prestrašili, naj navedemo nekaj podatkov o samem izpitu in o novih cenah avto-šole. Kot že rečeno so zlasti pri teoretičnem delu kriteriji precej poostreni. Izkušnje kažejo, da je brez posebnega tečaja le redkokdo kos zahtevnim nalogam, zato ga velja redno obiskovati. Tudi praktični del mora bodoči šofer opraviti bolje kot doslej, čeprav število dovoljenih kazenskih točk formalno ni znižano.

Kaj pa cene? Ura vožnje stane 40 din (prej 30) — in to v vseh gorenjskih avtomoto društvi enako. Celotni stroški izpita so se kajpak nekoliko povečali, vendar še vedno daleč zaostajajo za podobnimi storitvami drugod v svetu.

Kakor predvidevajo, bo letos voziško dovoljenje dobilo 1500 do 1600 Gorenjcev. Če upoštevamo, da je gneča na naših cestah že sedaj skoraj nevzdržna, so strožji predpisi, ki slabo pripravljene kandidatom ne dovoljujejo sedati v avtomobile, presneto umestni. I. G.

V ponedeljek je naš fotoreporter srečal v Kranju 64-letnega Janeza Zupana iz Trstenika s polno košaro gob, ki jih je prinesel sinu v mesto, vendar je lahko le ugotovil, da je tudi sin odšel nabirat gobe, toda po očetovem mnenju brez uspeha. Janez je že star gobar. Pravi, da med sezono nabere dnevno tudi po 8 kilogramov gob. Ker je bil ponoči med ponedeljkom in torkom mlač, Zupan upa, da se bo šele začela prava sezona za jurčke. (Jk) — Foto: F. Perdan

Odbor za izvedbo javne avto tombole Olimpije Ljubljana, Celovška 25

Obiščite avto tombolo Olimpije v Ljubljani, 6. septembra ob 15. uri v Tivoliju

V NEKAJ STAVKIH

Bled — Godba na pihala iz Gorij pri Bledu je v letošnji poletni sezoni imela zelo veliko nastopov na raznih kulturnih, zabavnih in drugih prireditvah na Bledu in okolici. Vsak petek so zabavali goste pri Šobcu v Lescah, vsak četrtek pa so v lepih narodnih nošah nastopili na Blejskem jezeru. Njihov enourni program, ki so ga izvajali na čolnih okoli Blejskega jezera, so spremljali z velikim zanimanjem številni tuji turisti, ki so se mudili na Bledu. Pogled na razsvetljeni Bled in »plavajočo« godbo je marsikoga očaral in prevzel, zato so ob vsaki končani skladbi navdušeno ploskali. Prejšnji četrtek so nastopili zadnjikrat in čeprav se Bled po številu tujih gostov že poslavja od letošnje poletne sezone, se je tudi tokrat zbralo precej ljudi. Gorjanska godba na pihala je imela na Bledu osem takih nastopov. —d. s.

Jesenice — Komisija za športno rekreacijo v železarni Jesenice in Planinsko društvo Jesenice bosta tudi letos organizirala pohod slovenskih železarjev na Triglav. Letošnjega pohoda se bodo udeležili tudi železarji iz Raven in Stor. Na Triglav se bodo povzpeli 19. septembra v različnih smereh. —d. s.

Jesenice — V sredo, 2. septembra, bodo v mali dvorani delavskega doma pri Jelenju odprli že deseto razstavo v letošnjem letu. Tokrat bo razstavljal svoje oljne slike s pokrajinskimi motivi slikar France Dremelj-Aco iz Ljubljane. Razstava bo odprta do 13. septembra. —d. s.

»Zamenjaj me«, kliče kažipot na križišču cest proti Golniku in Trsteniku. Udarci so tablo tako zdelali, da se potnik težko odloči, katera cesta je prava. — Foto: F. Perdan

Velike oglase, objave, obvestila, razpise sprejema uprava Glasa za sredino številko do ponedeljka do 14. ure in za sobotno številko do četrta do 14. ure.

Državna založba SLOVENIJE

Ljubljana,
Mestni trg 26

VSE ZA ŠOLO DOBITE V KNJIGARNAH IN PAPIRNICAH DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE, KJER VAS POLEG DOBRE IN HITRE POSTREŽBE PRIČAKUJE OB VEČJEM NAKUPU TUDI PRIJETNO PRESENEČENJE

Pričakujemo vas

v Kranju,
v Kamniku,
v Škofji Loki,
v Trzinu,
v Radovljici,
na Bledu
in na Jesenicah

Tovarna obutve PEKO Tržič

razglašja za svojo prodajalno obutve na Jesenicah, Maršala Tita 44, prosto delovno mesto

poslovodje

Pogoji za sprejem:

- visoko kvalificiran delavec v trgovini s sposobnostjo organizacije in vodenja ali kvalificiran delavec v trgovini s sedem let delovnih izkušenj in s sposobnostjo organizacije in vodenja,
- prednost imajo kandidati iz stroke,
- poln delovni čas,
- poskusno delo štiri mesece,
- da kandidati niso v preiskavi in nimajo prepovedi opravljanja tega dela s strani sodišča ali kakega drugega organa.

Nastop dela po dogovoru. Prijave sprejema tovarna obutve Peko Tržič, do 14. septembra 1970.

6. septembra ŠUŠTARSKA nedelja v Trzinu

**Velik semenj
obutve
in usnjene
konfekcije
po znižanih
cenah. -**

**Tržiška
bržola, velika
veselica
s srečelovom**

slovenija avto

Ljubljana, Prešernova 40

EXPORT — IMPORT

in zastopanje tujih firm

Trgovina na debelo in drobno z motornimi vozili, gradbenimi stroji, servisno opremo, bicikli in vsemi pripadajočimi nadomestnimi deli. Servis in remont za motorna vozila.

PREDSTAVNISTVA:

Beograd, Ulica 27. marta 32; Rijeka, Borisa Kidriča 58/a; Novi Sad, Trg Svetozara Markovića 5

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA v Ljubljani

razpisuje

VPIS V DOPISNE SOLE

- osnovnošolsko izobraževanje (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativno šolo (dveletna)
- ekonomsko srednjo šolo
- tehniško šolo (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kmetijsko stroko)
- delovodsko šolo (za strojno stroko)
- delovodsko šolo (za lesno stroko) — pogojno, ne glede na zadostni vpis
- poklicno šolo kovinarske stroke

VPIS V DOPISNE TECAJE

- tečaj nemškega in italijanskega jezika
- tečaj tehniškega risanja
- začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
- tečaj za skladiščnike
- tečaj za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- tečaj za varnost pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)
- tečaj za letno preverjanje znanja iz varstva pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)

Vpisujemo vsak dan od 7.—14. ure ter drugo soboto v mesecu.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

Svoj naslov napišite s tiskanimi črkami. Za prospekt pošljite znamko v vrednosti 2 dinarja na naslov: Dopsna delavska univerza Ljubljana, Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

export metalka import

Ljubljana

SENTA,
SKLADIŠČE
KRANJ,
Tavčarjeva 31,
tel. 22-053

Odkupuje vse žitarice — zamenjava žitarice za vse vrste moke. Prodaja najkvalitetnejšo moko, krmilno moko, koruzo, pšenico, oves, ječmen, pšenični in koruzni zdrob. Cene so konkurenčne — skladišče je odprto od 5. do 19. ure in ob sobotah.

GORENJSKI MUZEJ v Kranju

zaposli od 1. oktobra 1970 do 31. januarja 1971 s polnim delovnim časom

ADMINISTRATORJA
— BLAGAJNIKA

Informacije in prošnje:
Kranj, Tavčarjeva 43.

Dalmatinova 2

Prodaja, uvažja in izvažja

izdelke metalurgije in kovinske industrije,
izdelke elektroindustrije,
izdelke iz gume in umetnih snovi,
gradbeni material, rudnine

Zastopa inozemske firme

PRODAM

Prodam borova GARAZNA VRATA, zidarske mere 250 x 212 cm. Naslov v oglasnem oddelku 3867

Prodam kombinirano OMARO in KAVC. Simunac Heda, Kokrškega odreda 18, Kranj 3846

Prodam tretjič brejo KRAVO. Praprotnik Zofija, Sercejeva 1, Radovljica 3853
Prodam nov »KIMPEZ«. Založnik 76, Cerklje 3854

Prodam dobro ohranjeno POHISTVO za dnevno sobo. Stražišče, Trojarjeva 33, Kranj 3856

Ugodno prodam kombinirano OTROSKI VOZIČEK. Telefon 23-454 Kranj 3856

Prodam macesnove PLOHE. Babni vrt 6, Golnik 3857

Prodam dobrih 7 mesecev brejo KRAVO »gorenjsko ciklo«, po prvem teletu. Jakob Zadnikar, slikar. Zg. Jezersko. Ogled pri Jakobu Piskerniku, vila Kočna 3858

Poceni prodam kombinirani STEDILNIK gorenje (elektrika in plin), PEC na olje feniks 7500 kcl/h in dva 200-litrska SODA. Naslov v oglasnem oddelku 3859

Prodam kombinirano štiridelno OMARO in dve POSTELJE. Ogled 3. in 4. 9. od 16. LJ. Bole, Cesta Staneta Zagorja 26, Kranj 3860

Prodam rabljeno POHISTVO za samsko sobo. Cena 1000 din. Naslov v oglasnem oddelku 3861

Prodam KRAVO s teletom. Stražišče, Škofjeloška 26, Kranj 3862

Prodam SPALNICO. Valburga 23, Smlednik 3863

Prodam dobro ohranjeno moško rogovo KOLO. Bernik, Bukovščica 5, p. Selca nad Skofjo Loko 3864

Prodam 70 arov orne ZEMLJE na Primskovem. Naslov v oglasnem oddelku 3865

Ugodno prodam 10 TRAVERZ dolžine 8 m, premera 20 x 9. Poličar Ludvik, Brezje 75 pri Radovljici 3866

Prodam STROJ za izdelavo zidne opcke (kvadré). Posavec 13, Podnart. Ogled popoldne 3867

Prodam novejšo kuhinjsko OMARO. Kranj, Likozarjeva 7 3868

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek, račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefon: redakcija 21-835 21-860, uprava lista, ma- looglasna in naročniška služba 22-152. — Naročni- na: letna 32 polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: be- zreda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

KUPIM

Kupim lahek VOZ. Naslov v oglasnem oddelku 3869

Projektivno

PODJETJE, KRANJ

Cesta JLA 6/1 (nebotičnik)

IZDELUJE
NACRTE
ZA VSE
VRSTE
GRADENJ

MOTORNÁ VOZILA

Ugodno prodam osebni AVTO znamke goggomobil kupe 400 ccm. Thaler Anton, Cesta JLA 12, Tržič 3813

Iščem GARAZO v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 3870

Prodam MOPED v dobrem stanju. Dvorje 21, Cerklje 3871

Prodam osebni AVTO škoda - oktavia - kombi. Ambrožič, Ljubno 68 3872

Ugodno prodam dobro ohranjeno SKODO, letnik 1968. Čirče 7/A Kranj 3873

Sveže
pakirano
meso

ŽIVILA
KRANJ

Prodam AVTO SKODA 1000 MB, letnik 1968. Kežar, Kranj, Mrakova 1 3874

Ugodno prodam NSU 110 SC. Zaplotnik Marjan, Pri- stava 34, Tržič 3875

Prodam dobro ohranjeno NSU PRIMO 150 ccm. Zgaj- nar Rafael, Kranj, Kidričeva cesta 17 3876

Prodam FIAT 750, letnik 1966. Čirče 5/a, Kranj 3877

STANOVANJA

Dvema študentkama ali di- jakinjama oddam oprem- ljeno SOBO. Naslov v oglas- nem oddelku 3878

ZAMENJAM trosobno kom- fortno STANOVANJE v Izoli za enako ali manjše na Go- renjskem ali v Ljubljani.

Zakonski par išče SOBO v Kranju ali Medvodah. Po- nudbe oddati pod »plačam 300 din« 3879

Oddam opremljeno KLET- NO SOBO. Kranj, Likozar- jeva 15 3880

Prodam novejšo dvosobno komfortno STANOVANJE v Kranju. Informacije na tele- fon 22-056 popoldne 3881

ZAPOSLITVE

Upokojena zakonca sprej- meta mlajšo UPOKOJENKO za pomoč v gospodinjstvu. Košorok, Kranj, Ulica 31, di- vizije 58 3882

Iščem ZENSKO za varstvo 4-letnega otroka. Maržič, Sorlijeva 21, Kranj (novo naselje) 3883

Sprejemem FRIZERSKO VA- JENKO. Simunac Heda, Ko- roška 16, Kranj 3886

Vzgojni zavod
FRANA
MILČINSKEGA
v Smledniku

razglašna prosto
delovno mesto

SNAZILKE
za dobo 6 mesecev.

Prijave pošljite na naslov:
Vzgojni zavod Frana Mil- činskega, Smlednik, do 10. septembra 1970. Stano- vanja ni.

IZGUBLJENO

V nedeljo, 24. 8. 1970, sem od samopostrežne trgovine do plavža v železnikih izgu- bil DENARNICO z dokumen- ti. Poštenega najditelja pro- sim, da jo proti lepi nagradi vrne na naslov v denarnici 3884

V avtobusu Kranj-Preddvor sem našla poročni prstan. Ol- ševsek 63

OSTALO

OBVESTILO! GOSTILNA LAKNER Jože na Kokrici pri Kranju bo zaprta od 3. 9. do 1. 10. 1970. 3885

Izjavljam, da so besede, ki so bile izrečene o Branko- viču Janezu iz Smartna o kraji korenja, neresnične. Prosen Rozalija, Smartno 3886

Kranj CENTER

2. septembra franc. barvni CS film ZIVLJENJE, LJU- BEZEN, SMRT ob 16. in 18. uri, premiera amer. barv. CS filma ZA VSAKO CENO ob 20. uri

3. septembra amer. barvni CS film ZA VSAKO CENO ob 16. in 18. uri, mastopa an- sambel MAGNIFIKO

4. septembra franc.-angl. barv. CS film JUŽNA ZVE- ZDA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

2. septembra angl. barv. film SKRIVNOST STAREGA MLINA ob 16. in 20. uri, špan. barv. film BALKON NA MESECINI ob 18. uri

3. septembra franc. barv. CS film ZIVLJENJE, LJUBE- ZEN, SMRT ob 16. in 20. uri, špan. barv. film BALKON NA MESECINI ob 18. uri

4. septembra amer. barv. CS film ZA VSAKO CENO ob 16. in 20. uri, amer. film IZGUBLJENA PATRULJA ob 18. uri

Tržič

2. septembra amer. barvni CS film VELIKI MAC LIN- TOCK ob 18. in 20. uri

3. septembra amer. barvni CS film TAJNA VOJNA HAR- RYJA FRIGGA ob 18. in 20. uri

4. septembra amer. barv. CS film TAJNA VOJNA HAR- RYJA FRIGGA ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

2. septembra amer. barvni CS film BEN HUR ob 17. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

2. septembra angl. barvni film VROCI PESEK OTOKA SYLT ob 20. uri

3. septembra angl. barvni film VROCI PESEK OTOKA SYLT ob 20. uri

Jesenice RADIO

2. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI

3. septembra špan.-italijan. barvni fil JOHN IZ NAVAHE

Jesenice PLAVZ

2. septembra špan.-italijan. barvni film JOHN IZ NA- VAHE

3.—4. septembra ameriški barvni film TAKO SE NE RAVNA Z ZENSKAMI

Dovje-Mojstrana

3. septembra nemški barv. film VRAG VZEMI PROFE- SORJE

Kranjska gora

3. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI

Javornik

DELAVSKI DOM

2. septembra amer. barvni film TAKO SE NE RAVNA Z ZENSKAMI

Radovljica

2. septembra amer. barvni film KATARINA VELIKA ob 18. uri, franc. barvni film JETNICA ob 20. uri

3. septembra franc.-angl. barvni film MAYERLING ob 20. uri

4. septembra angl. barvni film O DZUNGLI ob 20. uri

Škofja Loka SORA

2. septembra franc. barvni CS film NOC VLOMILCEV ob 18. in 20. uri

3. septembra amer. barvni film OBRAMBA OBTOŽUJE ob 20. uri

4. septembra amer. barvni film OBRAMBA OBTOŽUJE ob 18. in 20. uri

PE JESENICE

POSREDUJEMO
PRODAJO

KARAMBOLIRANIH VOZIL:

1. osebni avto ZASTAVA 750, leto izdelave 1963, s pre- voženimi 50.000 km. Izklicna cena 2900 din. Ogled vozila je možen v garaži Zavarovalnice Jerneje Udir, Jesenice, Nova ulica št. 2.

2. osebni avto ZASTAVA 750, leto izdelave 1965, s pre- voženimi 72.000 km. Izklicna cena 2500 din. Ogled vozila je možen v garaži Zavarovalnice Sava, PE Je- senice, C. m. Tita 16 vsak dan v dopoldanskem času.

Vse informacije v zvezi z razpisom licitacije lahko dobite na PE Jesenice ali pa prek telefona št. 82-221. Pismene ponudbe sprejemamo do petka, 4. septembra, do 12. ure.

nesreče

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

Na Savski cesti v Kranju je v petek, 28. avgusta, nekaj pred šesto uro zjutraj voznik osebnega avtomobila Florjan Šuštaršič iz Kranja prehitel voznika pony ekspresa Staneta Pipana iz Prebačevega, ko je le-ta zavijal v levo proti tovarni Inteks. Avtomobil je kolesarja zadel in zbil po cesti. Huje ranjenega so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

TRAKTOR RANIL OTROKA

Na cesti četrtega reda v Križah pri Trziču je v petek popoldne voznik traktorja z nosilnim priključkom naloženim s senom Janko Aljančič iz Križev s prednjim obročem levega kolesa pritisnil ob zid stanovanjske hiše 7-letnega Bojana Kocjana. Nesreča se je pripetila, ko je voznik zaradi neprilagojene hitrosti in obremenjenosti traktorja zapeljal na levo stran ceste tik ob stanovanjsko hišo, kjer je stal Bojan. Dečka so huje ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

OTROK UMRLI ZA POSLEDICAMI NESREČE

Na Gorenjski cesti v Radovljici je v petek popoldne voznik osebnega avtomobila Janez Repe iz Sp. Gorij pri Bledu zadel 4-letnega Sama Rozmarčiča iz Radovljice, ki je nepričakovano z desne strani hotel čez cesto. Hudo ranjenega otroka so prepeljali v jesenjsko bolnišnico, ker pa je še isti dan umrl.

VOZNIK PO NESREČI IZGINIL

Na cesti prvega reda v Jeprški gmajni je v petek okoli pol devete ure zvečer voznik osebnega avtomobila Janez Jernejc iz Ljubljane prehitel kolono vozil. Iz nasprotne smeri je pripeljal voznik osebnega avtomobila Janez Lamovec iz Ljubljane in avtomobila sta trčila. Lamovec avtomobil se je obdržal na cesti, voznik Jernejc pa je zapeljal v levo s ceste v gozd, kjer se je avtomobil prevrnil in obstal na strehi. Voznik je zapustil kraj nesreče in ga kljub iskanju niso našli. Domov se je vrnil šele v nedeljo. Ranil se je po glavi. Škode na avtomobilih je za 2500 din.

AVTOMOBIL V VPREGO

V soboto, 29. avgusta, dopoldne se je na ljubljanski cesti v Kranju pripetila prometna nezgoda zaradi nepravilnega prečkanja ceste. Voznik vprege Ivan Povh iz Kranja je vozil od Oreha proti cesti prvega reda. V križišču je zaprl pot vozniku osebnega avtomobila avstrijske registracije Ervingu Strausu. Pri trčenju avtomobila v vprego se je voznik vprege Ivan Povh hudo ranil in se zdravi v ljubljanski bolnišnici. Škode na vozilih je za 3600 din.

NEPREVIDNO ČEZ CESTO

Na cesti drugega reda na Češnjici pri Železnikih je v soboto popoldne voznik motornega kolesa Miran Cerin iz Sevelj zadel Frančiško Kejžar iz Davče. Nesreča se je pripetila, ko je Kejžarjeva nenadoma hotela čez cesto. Motorist jo je kljub izogibanju zadel. Kejžarjeva si je pri padcu zlomila nogo.

PREHITRO V OVINEK

Na cesti tretjega reda v Prašah se je pripetila v soboto popoldne prometna nezgoda zaradi neizkušenosti in neprimerne hitrosti. Voznica pony avtomatika Marija Kalan iz Podreče je v nepreglednem ovinku vozila prehitro, zato jo je zaneslo v levo, kjer je trčila v hišo. S hujšimi ranami na glavi so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

VOZIL JE PO LEVI

V soboto zvečer sta na cesti četrtega reda na Zg. Brniku trčila dva avtomobila. Voznik Andrej Naglič je peljal po desni proti cesti drugega reda Kranj—Mengeš. Iz nasprotne smeri pa je pripeljal voznik avtomobila neznane registracije po levi strani ceste. Po trčenju je neznani voznik odpeljal. Na Nagličevem avtomobilu je za 3500 din škode.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega ljubljanskega moža, očeta, brata, starega očeta, strica

Karla Klemenca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam nudili vsestransko pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni za dolgotrajno zdravljenje hude bolezni dr. Milanu Udriju, nadalje za nesebično pomoč Olifčevi teti, Vrtarjevi Ivanki, Markize-tijevi, sosedom Bohinčevim in Tonovim, č. g. župniku iz Ljubna, pevcem, ZB, gasilcem, ribiški družini Radovljica, govornikom za poslovalne besede. Enako kolektivom Železarne Jesenice, »Sava« Kranj, »Iskra« Otoče, Kemična Podnart, »Tekstilindus« Kranj.

Ohranimo mu blag spomin!

Podbrezje, 28. avgusta 1976

Zalujoči: žena Alojzija, hčerka Metka, sinovi Lado, Mirko, Janez z družinami ter sin Stane in ostalo sorodstvo

PO NESREČI POBEGNIL

V nedeljo, 30. avgusta, dopoldne se je na cesti tretjega reda na Mlaki pri Kranju pripetila hujša prometna nesreča. Anton Hudobivnik s Kokrice se je na kolesu peljal proti Kokrici. Nekaj pred Mlako ga je prehitel neznani voznik osebnega avtomobila in ga podrl. Hudobivnik se je v nesreči hudo ranil in se zdravi v ljubljanski bolnišnici. Voznik je po nesreči pobegnil. Dan kasneje, 31. avgusta, zjutraj pa se je javil na postaji milice v Kranju Alojzij Intihar iz Drulovke pri Kranju in povedal, da je on povzročil nesrečo.

NEPRIMERNA HITROST

V Logu pri Kranjski gori sta v nedeljo popoldne trčila dva avtomobila nemške registracije. Voznika Turbila Hassana je zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zaneslo v levo, kjer je trčil v nasproti vozeči avtomobil. Škode na vozilih je za 10.000 din.

ZAKAJ JE BURGAR LEZAL NA CESTI?

V nedeljo nekaj po deveti uri se je v Lahovčah pri gostilni Zajc pripetila smrtna prometna nezgoda v za sedaj še ne dokončno pojasnjenih okoliščinah. Voznik osebnega avtomobila Andrej Ogris iz Kranja je pred gostilno zadel na tleh ležečega Franca Burgarja. Burger je bil pred nesrečo v gostilni. Nato je odšel na cesto in iz do sedaj nepojasnjenih vzrokov tam obležal. Preiskovalni sodnik je odredil obdukcijo.

L. M.

Če ne bi prebivalci Tenetiš na ostanke starega mostu pribili nekaj plohov, bi bila struga neprehodna. — Foto: F. Perdan

Nevarnost na cesti v Tenetišah

V ponedeljek zjutraj se je oglašil v našem uredništvu Jože Studen iz Pangersčice pri Trsteniku. Povedal nam je, da je med zadnjim neurjem narasla voda porušila most pod cerkvijo v Tenetišah na cesti Tenetiše—Trste-

nik. Čeprav je od tedaj preteklo že štirinajst dni, se do sedaj še nihče ni spomnil, da bi most popravil in tako omogočil Trsteničanom in okoličanom normalno pot do Kranja.

Ko smo se napotili v Tenetiše, smo se na kraju samem prepričali, da se je most zaradi izpodkopanih betonskih nosilcev sesedel v potočno strugo. Prebivalci Tenetiš so most sicer za silo popravili in pribili na ostanke starega nekaj plohov, tako da je prevoz na kolesarje in prehode za pešce. Le redki osebni avtomobili upajo čezenj. Porušen most je nevaren še zaradi tega, ker nima varnostne ograje, pod njim pa je kar precej globok tolmun. Posebno nevarno je ponoči, ko lahko nekdo hitro zgreši zasilne podnice in pade v vodo, pri tem pa udari v ostanke lesa in betonskih

nosilcev. Prebivalci Tenetiš so nam prav tako povedali, da zaradi porušenega mostu avtobus na progi Kranj—Trstenik ne vozi skozi Tenetiše in Pangersčice na Trstenik, ampak skozi Goriče. Zato morajo delavci in ostali prebivalci omenjenih vasi peščiti na Terstenik, v Goriče ali do križišča ceste na Trstenik z golniško cesto.

O tej zadevi smo se pozanimali na Komunalnem servisu v Kranju, ki skrbi za cesto proti Trsteniku. Povedali so nam, da bodo s popravilom mostu začeli takoj, ko bodo od kranjske občinske skupščine prejeli podpisano pogodbo, da je skupščina pripravljena kriti stroške za popravilo mostu. Upajo, da bo to kmalu, ker je popravilo mostu nujno in z njim ne gre več odlašati.

J. Košnjek

Náš komentar Za uvod — grobost v Kranju

Gorenjski ligaši v republiških nogometnih ligah so zelo dobro startali. Od šestih možnih točk so osvojili štiri. Ves izkupiček so pobrali Škofjeločani, ki so doma odpravili favorita za prvo mesto — Usnjarka iz Vrhnike. Tržičani so presenetili Novo Gorico. Čeprav novinec v ligi, je na domačem igrišču igral neodločeno z bivšim članom prve republiške lige. Tudi Kranjčani, ki po enoletnem premoru spet igrajo v prvi republiški ligi, so dobro startali in le zaradi majhnega spodrsila vratarja Bregarja v zadnjih minutah niso osvojili obeh točk s trboveljskim Rudarjem.

Triglav je v uvodni tekmi odlično zaigral in bi po prikazani igri moral iztržiti obe točki. Medtem ko je bila igra v prvem delu na dostojni fair ravni, pa smo v nadaljevanju videli nekaj dramatičnih dogodkov, ki nimajo nobene zveze s športom. Takoj v prvi minuti nadaljevanja je Rudar prešel v vodstvo, vendar je že sedem minut zatem Triglav izenačil. Od tedaj dalje so začeli gostje igrati izredno grobo. Njihova grobost se je pokazala v dveh poškodovanih kranjskih igralcih (Verbič, Bucalo). Igralci iz Trbovelj so namerno fizično napadali domače igralce, predvsem v raznih prekinjavah igre. Sodnik za te grobosti ni vedel oziroma ni mogel slediti razburjenim duhovom. Če bi bil sodnik bolj pozoren, bi krivce grobosti lahko oziroma moral pravočasno poslati na hladno v slačilnico. Toda vsega tega ni storil in je zato krivec, da ni znal v kati zatreti omenjene grobosti. Nasprotno pa je sedem minut pred koncem tekme poslal v slačilnico Kranjčana Kitiča zaradi tega, ker se mu je vratar gostov vrgel pod noge in se pri tem poškodoval. Skoda, da moramo žal že v uvodu v novo nogometno sezono pisati o teh neljubih izpadih. Sodniki bodo morali biti odločnejši, sicer se bodo grobosti v prihodnjih kolih še nadaljevale.

J. Javornik

Zmaga kegljačev Borca

Zelo aktivni kegljači kranjskega Borca so se protekli teden pomerili z ekipo Tekstilindusa in zmagali z 2465:2360. Med posamezniki je bil najboljši Koželj (Borac), ki je podrl 421 kegljev. V ekipi Tekstilindusa pa se je najbolje izkazal Jenkole s 416 podrtih kegljev. F. St.

Od nedelje do nedelje

NOGOMET — V nedeljo se je začela nova nogometna sezona. V republiških ligah letos nastopajo z Gorenjske trije ligaši. V prvem kolu so dosegli naslednje rezultate: Triglav : Rudar 2:2 (0:0), Tržič : Nova Gorica 3:3 (1:2), LTH : Usnjarka 3:2 (2:1).

V prihodnjem kolu bodo igrali: Celje : Triglav, Hrastnik : Tržič, Zagorje : LTH.

ROKOMET — V drugem kolu republiške moške lige so tržiški rokometniki igrali v Ajdovščini in z domačo ekipo dosegli nogometni rezultat 1:2!

V nedeljo bodo Tržičani igrali v Ljubljani s Slovanom.

KOSARKA — V moški republiški ligi je kranjski Triglav spet izgubil in je tako praktično izgubil vse možnosti, da bi osvojil prvo mesto. Rezultati: moški — Maribor : Triglav 70:63, Elektra : Koroj 81:82, Jesenice : Tolmin 85:67; ženske — Koroj : Maribor 49:51, Ježica : Jesenice 44:58.

Pri prihodnjega kola: moški — Triglav : Celje, Koroj : Ježica, Ljubljana : Jesenice; ženske — Jesenice : Koroj.

ODBOJKA — V republiški ligi so odigrali v nedeljo prvo kolo. Kamnik je na domačem igrišču premagal bivšega zveznega ligaša Izolo s 3:1.

VATERPOLO — Na turnirju reprezentanc Slovenije, Gradca in Trsta v Kranju so zmagali vaterpolisti slovenske vrste, za katero so igrali igralci kranjskega Triglava. Drugi je bil Trst, tretji pa Gradec.

PLAVANJE — Na meddržutvenem mitingu na Jesenicah sta se spet izkazali dve kranjski plavalci. Rebeka Porenta je svoj republiški rekord na 200 m kraval spet izboljšala na 2:28,7. Najboljša tekmovalka prireditve pa je bila Judita Mandeljc, ki je prejela pokal jeseniške Železarne za uspeh v disciplini 100 m prsno.

J. Javornik

Kriterij slovenskih mest v atletiki

Tudi Kranjčanke v prvi skupini

Slovenski atleti in atletinje so imeli v soboto in nedeljo še eno zanimivo atletsko prireditve. Tradicionalni, letos že četrty kriterij slovenskih mest, je bil v soboto na osrednjem ljubljanskem stadionu za Bežigradom. Tu so nastopile najboljše moške in ženske reprezentance. Ostale mestne reprezentance, nekoliko slabše od prvih, pa so imele tekmovalje v nedeljo na Ravnah na Koroškem.

Kranjski atleti so v Ljubljani osvojili zadovoljivo četrto mesto. Poleg tega so njihovi predstavniki osvojili tri prva mesta, kar je nedvomno lep dosežek. Najboljši so bili predstavniki Celja. Od Kranjčanov so zmagali Iztok Kavčič v teku na 800 m, Slavko Udovc v skoku v daljavo ter Jože Satler v suvanju krogle. Satler si je s to zmago poleg Kavčiča in Udovca zagotovil mesto v reprezentanci Slovenije.

Ženska ekipa, ki je lansko leto izpadla iz prve skupine, je na Ravnah osvojila prvo mesto in bo tako prihodnje leto zopet nastopila med najboljšimi. Premoči Kranjčank potrjuje tudi dejstvo, da so od sedmih disciplin, kolikor jih je na sporedu, kar v petih osvojile prvo mesto.

Na istem tekmovalju so predstavniki Jesenic osvojili peto mesto, Jeseničanke pa so bile četrte.

REZULTATI — moški (Ljubljana) 100 m: 3. Lojč 11,6, 400 m: 5. Sagadin 53,7, 800 m: 1. Kavčič 1:56,6, 1500 m: 6. Sparavec 4:28,0, 5000 m: 5. Eržen 17:41,4, 110 m ovire: 5. Kaštivnik 17,2, 1500 m zapre-

ke: 5. Vegnutt 4:45,4, višina: 3. Prezelj 195, daljava: 1. Udovc 695, palica: 3. Konc 400, krogla: 1. Satler 15,43, kopje: 4. F. Fister 54,16, kladivo: 4. Napast 40,10, 4 × 100 m: 4. Kranj 44,2 TOČKE — 1. Celje 61, 2. Ljubljana 58, 3. Maribor 47,5 4. Kranj 38, 5. Novo mesto 26, 6. Nova Gorica 21,5.

Ženske (Ravne) — 100 m: 2. Purger (J) 14,0, 3. Rudolf (K) 14,1, 400 m: 1. Gartner (K) 63,5, višina: 1. Trček (K) 139, 2. Purger (J) 135, daljava: 1. N. Kavčič (K) 502, disk: 1. Zagar (K) 29,50, TOČKE — 1. Kranj 44, 2. Trbovlje 30, 3. Ravne 29, 4. Jesenice 27, 5. Ptuj 24 itd.

M. K.

Balnanje

Zmaga kranjskih upokojencev

Pred dnevi so se pomerili v prijateljskem srečanju upokojenci Tržiča in Kranja v balnanju na balnišču Borca v Kranju. Kranjčani so že v

prvem srečanju po ustanovitvi sekcije slavili sicer tesno, a zasluženo zmago s 24:23. V jeseni bo povratno srečanje v Tržiču.

F. St.

Nogometaši Triglava zaslužijo več pomoči

Nogometaši Triglava so v minuli sezoni dosegli vrsto izredno lepih uspehov. Pionirji so postali gorenjski in republiški prvaki, na zveznem turnirju v Borovu pa so v svoji skupini zasedli odlično drugo mesto. Mladinci so osvojili prvo mesto na Gorenjskem, na republiškem pa četrto. Iz tega je razvidno, da v Kranju raste nov rod mladih nogometašev in zaradi tega lahko pričakujemo v prihodnje ob skrbni nadaljnji vzgoji naraščajnikov kvalitetnejši nogomet, kot smo ga doslej gledali na kranjskem stadionu.

Z uspehom pa se lahko pohvalijo tudi nogometaši prve ekipe. Po enem letu se je članska enajsterica spet vrnila v družbo najboljših slovenskih ligašev.

Medtem pa so v klubu nastale tudi določene kadrovske spremembe. V letošnjem letu je mesto predsednika prevzel tov. Ivan Hrovatin, tehnični vodja je odslej Miro Kraljič, sekretarske posle pa opravlja neumorni Rudi Gros, ki skrbi tudi za vadbo najmlajših nogometašev.

Novo sezono so vse ekipe pričakale zelo dobro pripravljene. Prvo moštvo so okrepili štiri novi igralci, in sicer Bucalo in Kert (prej NK Kranj), Sikavica (Ljubljana) in Zumer (Olimpija). Hkrati pa smo slišali na nedavnem razgovoru s funkcionarji NK Triglav za nerazveseljive novice. Pionirja Boris Mrak in Jernej Kordež že nekaj časa trenirata pri ljubljanski Olimpiji in sta pred nedavnim zaprosila Triglav za izpisnico. Prav tako nameravata zapustiti klub še pionirja Mirko Melink in Dragan Brezar, ki tudi že vadita pri Olimpiji. Torej se je »kapranje« začelo že pri pionirjih! Kot kaže, nekomu niso všeč uspehi pionirske ekipe Triglava in jo hoče na vsak način razbiti. Po izjavi funkcionarjev NK Triglav je glavni krivec za ta nečastna dejanja profesionalni trener pionirjev NK Olimpije tov. Jovanovič, ki sicer živi v Kranju. Vsekakor je treba obsoditi takšno početje in mesetarjenje s pionirji. Pri NK Triglav so prepričani, da bodo pristojni organi o tem razpravljali in krivce kaznovali. O tem so obvestili upravo NK Olimpije, Nogometno zvezo Slovenije in Gorenjsko nogometno podzvezo.

Nogometaši Triglava pa imajo poleg tega še velik problem v zvezi s finančnim vprašanjem. Dotacija SD Triglav je mnogo prenizka in relativno iz leta v leto pada. Tudi pomoči delovnih organizacij je bolj malo. Letos se je še najbolj odrezala Planika, ki je brezplačno poklonila klubu 30 parov nogometnih čevljev in 18 parov copat. Delno pa sta klubu pomagala še Iskra in Tekstilindus. Delo v klubu se je z novim vodstvom bistveno spremenilo in prav zaradi tega lahko ob večji finančni pomoči pričakujemo boljših uspehov kranjskih nogometašev v prihodnjih sezonah. Če bodo večji uspehi, smo prepričani, da se bodo spet vrnil tisti časi, ko smo videli na kranjskem stadionu polne tribune gledalcev na nedeljskih prvenstvenih nogometnih tekmah.

J. Javornik

Kolesarstvo Na Bledu cilj tretje etape

Po dolgih letih bo imel Bled priliko sprejeti vse najboljše jugoslovanske in nekatere tuje kolesarje, za kar gre zasluga na novo ustanovljenemu in mlademu kolesarskemu klubu na Bledu. V petek ob 17. uri bo namreč pred Kazino cilj tretje etape mednarodne kolesarske dirke Alpe-Adria na progi Celovec — Jezersko — Bled. Na tej vedno bolj priljubljeni in pomembni dirki, ki poteka po ozemlju Slovenije, avstrijske Koroške in Italije, se bodo zadnjič letos pomerili vsi najboljši jugoslovanski kolesarji. Na dirki bo sodelovala prvič tudi kombinirana ekipa Gorenjske.

A. Potočnik

1 vprašanje 3 odgovori

Koliko vam pomeni knjiga? Tako vprašanje smo zastavili današnjim trem vprašanim. Ali se v današnjem času, ki nudi veliko več možnosti za razvedrilo in zabavo, še vedno ceni knjiga? In kakšna je ta knjiga, ali je zahtevna ali ljudje raje segajo po lažji literaturi.

Rudi Tavčar, učenec iz Kranja: »Pravkar sem v pionirski knjižnici izbral nekaj knjig. Izbiram jih sam, pogosto pa mi pomaga pri izbiri tudi knjižničarka. Navadno berem v postelji in pa takrat, kadar je slabo vreme in ne morem ven. V naši družini nasploh vsi radi beremo. Imam tudi svojo knjižnico. Naročen sem na nekaj zbirk kot so Biseri, Živalski svet in druge. Včasih tudi kupim kako knjigo. Stripe ne berem, mama privi, da je to slaba literatura. Knjiga mi več pomeni.«

Pojan Pisk, vodja ljudske knjižnice: »Nekoliko se pozna vpliv televizije pri nas. Mislim, pa da je to prehodni pojav s ka-

terim so se spoznali tudi v drugih deželah. Zdaj se že pozna, da vpliv televizijskega medija popušča, saj ljudje spet raje posegajo po knjigi. No, tega nikoli niso prenehali, dobra knjiga bo še vedno cenjena in brana. Kolikor lahko ocenim bralce, ki si sposojajo pri nas, mislim da najraje posegajo po lažjem čitivu. Težko je reči, zakaj je tako, najbrž je izbira dobre knjige odvisna od splošnega kulturnega nivoja naroda, od njegove preteklosti in še česa. Zato bi bilo prav, če bi bralca začeli vzgajati že v osnovni šoli in ga vodili ves čas šolanja, to je v času, ko sicer zaradi učnega programa največ sega po knjigi.«

Jokić Nada, študentka iz Kranja: »Navada, ali potreba če hočete, da rada prebiram knjige, mi je ostala še iz srednje šole. Najraje posegam po poeziji. Branje pesmi ne vzame toliko časa kot na primer cel roman, daje pa — vsaj meni — prav toliko zadovoljstva. Mislim pa, da prebiranje poezije zahteva precej več literarne vzgoje kot pa branje beletristike. Srednja šola po moje da dovolj spodbude, da nekdo rad seže po knjigi. Da pa nekdo postane zahteven bralec, je pa seveda odvisno od posameznika. Knjig ne kupujem veliko, včasih na razprodajah, naročena pa sem na Našo besedo. Knjiga kot darilo? Mislim, da je knjiga kot darilo preveč pogosto le kot zadnja rešitev v zadregi kaj darovati. Knjigo je treba pokloniti le tistemu, katerega okus dobro poznamo, sicer knjiga obleži na polici neprebrana.«

L. M.

Umetniki samouki v galeriji

V galeriji na loškem gradu bo v petek zopet zelo slovesno. Ob dvajseti obletnici delavskega samoupravljanja bodo odprli likovno razstavo, za katero so prispevali svoja dela kmetje in delavci, ki v prostem času primejo za slikarski čopič.

Pri organizaciji razstave umetnikov samoukov sodeluje tudi občinski sindikalni svet, ki bo poskušal pritegniti k ogledu čim več delavcev iz občine in od drugod. Pri sprehodu skozi galerijo si bodo obiskovalci lahko ogledali dela Ivana Gluhododova, Jakova Hureta, Marjana Jeraba, Tončke Jesenko, Petra Jovanovića, Jožeta Peternelja, Konrada Peternelja in Edija Severja. Nekatera imena so kulturnemu občinstvu že dobro znana, ostali pa bodo poskušali pritegniti pozornost javnosti prav z napovedano razstavo.

Galerija na gradu tako nadaljuje s svojo tradicijo, ko odpira vrata manj znanim imenom na področju umetniškega ustvarjanja. V preteklem letu je razstave obiskalo 13.228 ljudi, letos pa bodo to število zagotovo presegli. Nobena skrivnost namreč ni, da Skofjeločani še posebej radi obiskujejo prireditve, na katerih sodelujejo njihovi rojaki.

Razstavljene primerke bo mogoče odkupiti. Občinski sindikalni svet je na to še posebej opozoril delovne organizacije. Za različna darila naj bi uporabile dela domačih ustvarjalcev.

A. Igličar

Najlepša Slovenka je iz Križev

Majda Jazbec iz Križev pri Trzinu ni pričakovala, da bo izbrana za najlepšo Slovenko, še manj pa, da jo bodo v Umagu proglasili za drugo najlepšo Jugoslovanko.

Ko sem jo po telefonu poklical v trzinški Peko, kjer je zaposlena, je z veseljem pristala, da se predstavi našim bralcem. Vendar me je prosila, naj jo raje obiščem na domu v Križah kot pa na delovnem mestu v tovarni.

Ustregel sem njeni želji in se še isti dan odpeljal v Križe. 18-letna Majda me je pričakovala. Preden začnem s pogovorom, naj povem, da se je pri Jazbecovih rodilo kar 11 otrok in da je Majda sedma po vrsti. Ima 4 sestre in 6 bratov.

Majda, si se sama odločila sodelovati na lepotnih tekmovanjih?

»Pri reviji Stop so mi letos svetovali, naj se prijavim za tekmovanje Lepotica Slovenije 70. Najprej se nisem mislila prijaviti, nato pa sem se premislila. In izbrali so me za letošnjo lepoticco Slovenije.«

Medtem, ko je nalivala kavico in kozarčke s pelinkovcem, je nadaljevala:

»Kot najlepša Slovenka sem morala na jugoslovansko lepotno tekmovanje, ki je bilo 15. avgusta v Umagu. Zmagala je Splitčanka Silvana Kanazir, meni pa so prisodili drugo mesto in tako sem postala Silvanina prva spremljevalka. Ona bo odšla na tekmovanje za lepoticco sveta, jaz pa na podobno tekmovanje za lepoticco Evrope.«

Si se nadejala takšnega uspeha?

»Nisem ga pričakovala, ker je bila konkurenca izredno močna. Bila sem presenečena, presenečena in vesela. Tudi doma so bili veseli. Prav tako v tovarni.«

Ti je bilo na tekmovanju kaj nerodno in ali se je sedaj, ko si uradno najlepša Slovenka in druga najlepša Jugoslovanka, v tvojem življenju kaj spremenilo?

»Prav nič mi ni bilo nerodno, saj sem nastop pred občinstvom že navajena. Pojem namreč pri vokalno instrumentalnem ansamblu.

Dellal. Zaradi mojega nastopa pa večjih sprememb v življenju ni, kar tudi ne bi želela.«

Mnoge lepoticce se odločajo za film. Ali tudi ti misliš ubratj podobno pot?

»Nastopala bom samo v reklamnih filmih, in sicer pri Kompas, Modnih oblačilih in Peku. Mislim, da se je ravno pri tem nekdanja najlepša Saša Zajc odlično znašla. Na igrani film ne mislim. Zelo rada pa bi uspela pri petju. Glasba mi pomeni vse in če bi dosegla svoj cilj, bi takoj pustila sočlanjo službo. Ne, na film pa ne mislim...«

Se boš še kdaj pojavila na podobnih lepotnih tekmovanjih?

»Na takšnih tekmovanjih ne bom več nastopala, saj bi več, kot sem dosegla letos, le težko dosegla. Kvečjemu bi lahko kaj izgubila. Že na letošnja tekmovanja imam lep spomin, saj sem dobila prekrasen in vreden nakit.«

Majda, v imenu bralcev Glasa iskrene čestitke in veliko uspeha na tekmovanju za najlepše dekle Evrope!